

การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤติ
กรณีศึกษา พายุปาบึก (PABUK)

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
Ministry of Digital Economy and Society

คำนำ

เมื่อระหว่างวันที่ ๑ - ๕ มกราคม ๒๕๖๒ ประเทศไทยได้เผชิญกับพายุ “ปาบึก (PABUK)” ซึ่งเป็นพายุหมุนเขตร้อนลูกแรกของปี และเป็นลูกแรกในรอบ ๖๘ ปีที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยในเดือนมกราคม โดยอิทธิพลจากพายุลูกดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อในพื้นที่กว่า ๓,๗๖๙ หมู่บ้าน ใน ๒๓ จังหวัด มีผู้เสียชีวิต ๕ ราย บาดเจ็บ ๒ ราย ตลอดจนสร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินทั้งของประชาชนและของรัฐในบริเวณดังกล่าว และส่งผลให้มีราษฎรได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก โดยในการจัดการสาธารณภัยดังกล่าวของประเทศไทย ได้ดำเนินการตามกลไกของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ที่มีการระบุบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานในการจัดการสาธารณภัย โดยมีกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช) เป็นหน่วยบูรณาการความร่วมมือ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีบทบาทในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยระดับชาติ โดยเป็นหน่วยงานหลักของส่วนงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สปจ.๒) ซึ่งในการรับมือกับพายุ “ปาบึก (PABUK)” นั้น มีการใช้กลไกศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปสาระสำคัญและองค์ความรู้ในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤติ กรณีศึกษา พายุ “ปาบึก (PABUK)” นั้น เพื่อให้สามารถนำไปพัฒนา ต่อยอดเป็นแนวทางการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต ตลอดจนเป็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการปรับปรุงภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ให้เป็นหน่วยงานหลักที่มีศักยภาพในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อความต้องการ และสถานการณ์ในอนาคตอย่างทัน่วงที

คณะผู้จัดทำ

พฤษภาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑ - ๗
ความเป็นมา	๑
ประเภทของพายุที่เกิดในประเทศไทย	๓
ประเภทของพายุหมุนเขตร้อน	๔
การกำหนดชื่อพายุหมุนเขตร้อน	๔
ข้อมูลทั่วไปของพายุโซนร้อน “ปาบึก”	๖
ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤติ	๘ - ๑๘
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการสาธารณภัย	๘
การจัดการสาธารณภัยของประเทศไทย	๑๑
พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐	๑๑
แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘	๑๒
สรุปสาระสำคัญ	๑๒
กลไกการจัดการด้านสาธารณภัย	๑๕
การสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.)	๑๘
ส่วนที่ ๓ ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๑๙ - ๒๔
ความเป็นมา	๑๙
ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	๒๒
ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์/แผนงานระดับชาติ.....	๒๓
ส่วนที่ ๔ การจัดการสาธารณภัย กรณีพายุ “ปาบึก (PABUK)”	๒๕ - ๓๓
ส่วนที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๓๔ - ๓๗

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๑๗/๒๕๖๒ และ ๑๘/๒๕๖๒ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในภาวะวิกฤติ ตามลำดับ
- คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๘๑/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๖๒/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- แผนเผชิญเหตุในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรณีพายุ ปาบึก

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ ๑ - ๑ : ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพายุโซนร้อนแฮเรียต (Harriet ๖๒XX).....	๑
ภาพที่ ๑ - ๒ : ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ (GAY ๘๙๒๙).....	๒
ภาพที่ ๑ - ๓ : แนวเส้นทางพายุโซนร้อนแฮเรียต (Harriet ๖๒XX).....	๒
ภาพที่ ๑ - ๔ : แนวเส้นทางพายุไต้ฝุ่นเกย์ (GAY ๘๙๒๙).....	๒
ภาพที่ ๑ - ๕ : ทางเดินพายุหมุนเขตร้อน.....	๔
ภาพที่ ๑ - ๖ : แสดงทิศทางการเคลื่อนตัวของพายุ “ปาบิก” ผ่านภาคใต้ของประเทศไทย.....	๖
ภาพที่ ๑ - ๗, ๘ : ภาพผลการตรวจเรดาร์ตรวจอากาศ และภาพถ่ายดาวเทียมฯ แสดงพายุโซนร้อน “ปาบิก” ขณะเคลื่อนขึ้นฝั่งที่ อ.ปากพั่น จ.นครศรีธรรมราช เมื่อเวลา ๑๒.๔๕ น. วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒.....	๗
ภาพที่ ๑ - ๙ ถึง ๑๒ : ปริมาณฝนสูงสุดรายวันของวันที่ ๓ - ๖ มกราคม ๒๕๖๒.....	๗
ภาพที่ ๔ - ๑ : การประชุมคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเตรียมการเผชิญเหตุการณ์ ภัย พายุ “ปาบิก” (PABUK) เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุมราชสีห์ กระทรวงมหาดไทย	๒๖
ภาพที่ ๔ - ๒ : นายกรัฐมนตรี ประชุมทางไกลผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๖ จังหวัด เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒.....	๒๖
ภาพที่ ๔ - ๓ : การประชุมศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อรับมือสถานการณ์ภัย พายุ “ปาบิก” (PABUK) เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (MOC)	๒๗
ภาพที่ ๔ - ๔ : การประชุมเตรียมการเผชิญเหตุการณ์พายุโซนร้อน “ปาบิก” (PABUK) ร่วมกับองคมนตรี เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๐๐ น.....	๒๘

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑ - ๑ : รายชื่อพายุหมุนเขตร้อนบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ (ด้านตะวันตก) และทะเลจีนใต้.....	๕
ตารางที่ ๒ - ๑ : ระดับการจัดการด้านสาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘	๑๗
ตารางที่ ๒ - ๒ : แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘.....	๑๗
ตารางที่ ๒ - ๓ : ส่วนงานสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) และหน่วยงานหลัก.....	๑๘
ตารางที่ ๔ - ๑ : รายชื่อหน่วยงานที่มีการจัดเตรียมระบบสื่อสารสำรอง เพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน.....	๒๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ ๒ - ๑ : วงจรการเกิดสาธารณภัย (Disaster Cycle)	๙
แผนภาพที่ ๒ - ๒ : วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย.....	๑๐
แผนภาพที่ ๒ - ๓ : กลไกการจัดการด้านสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘.....	๑๖
แผนภาพที่ ๓ - ๑ : แสดงความเชื่อมโยงของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับยุทธศาสตร์/แผนงานระดับชาติ.....	๒๓
แผนภาพที่ ๓ - ๒ : แสดงความเชื่อมโยงของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับกลไกการจัดการสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘.....	๒๔

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา

ประเทศไทย ตั้งอยู่ในเขตโซนร้อนใจกลางคาบสมุทรอินโดจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย มีความเสี่ยงค่อนข้างน้อยที่จะเกิดประสบกับภัยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากสภาวะอากาศ หรือเกิดจากสภาวะทางธรรมชาติอื่นๆ เมื่อเทียบกับหลายประเทศทั้งในและนอกภูมิภาค แต่ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในบางครั้งก็ได้สร้างความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของประชาชนหรือของรัฐ รวมถึงสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจและความเชื่อมั่นอย่างมากมาย ซึ่งวาตภัย หรือภัยที่เกิดจากลมพายุ เป็นหนึ่งในภัยธรรมชาติที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยและได้สร้างความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต โดยเมื่อระหว่างวันที่ ๑ - ๕ มกราคม ๒๕๖๒ ประเทศไทยได้เผชิญกับพายุ “ปาบึก (PABUK)” ซึ่งเป็นพายุหมุนเขตร้อนลูกแรกของปี และเป็นลูกแรกในรอบ ๖๘ ปีที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยในเดือนมกราคม โดยอิทธิพลจากพายุลูกดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่กว่า ๓,๗๖๙ หมู่บ้าน ใน ๒๓ จังหวัด มีผู้เสียชีวิต ๕ ราย บาดเจ็บ ๒ ราย ตลอดจนสร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินทั้งของประชาชนและของรัฐในบริเวณดังกล่าว และส่งผลให้มีราษฎรได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก

แม้ว่าพายุ “ปาบึก (PABUK)” จะเป็นพายุหมุนเขตร้อนลูกแรกในรอบ ๖๘ ปี ที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยในเดือนมกราคม แต่ก็ไม่ใช่ครั้งแรกที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับพายุ ในอดีต มีพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนที่เข้าสู่ประเทศไทยที่มีความรุนแรงและสร้างความเสียหายอย่างมากมาย ได้แก่

ภาพที่ ๑ - ๑ : ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพายุโซนร้อนแฮเรียต (Harriet 62XX)

พายุโซนร้อนแฮเรียต (Harriet 62XX)

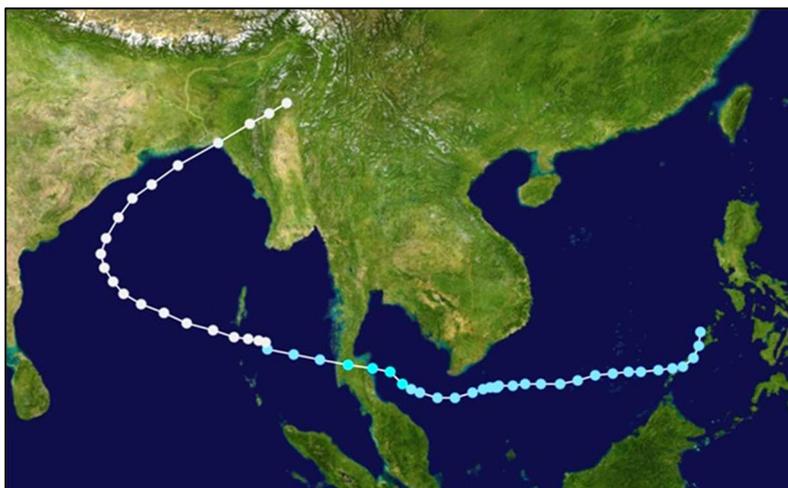
ก่อตัวเป็นดีเปรสชันฝนทะเลจีนใต้ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๕ เคลื่อนที่เข้าสู่อ่าวไทยตอนกลาง และทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อนความเร็วลมรอบศูนย์กลาง ๙๓ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ขึ้นฝั่งที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๕ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๕ เกิดพายุลมแรง ทะเลมีคลื่นจัด ฝนตกหนักกระจายไปทั่วตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถึงนราธิวาส รวมพื้นที่ประสบภัย ๑๒ จังหวัด มีผู้เสียชีวิต ๙๓๕ คน สูญหาย ๑๙๔ คน

บ้านเรือนพังทลายกว่า ๕ หมื่นหลังคาเรือน นาข้าวเสียหายหลายแสนไร่ อาคารสถานที่ราชการ ๑๙๖ หลัง โรงเรียน ๙๓๘ แห่ง วัด ๕๐๑ แห่ง มูลค่าความเสียหายคิดเป็นหลายพันล้านบาท

พายุไต้ฝุ่นเกย์ (GAY 8929) เป็นพายุหมุนเขตร้อนที่มีกำลังแรงขนาดไต้ฝุ่นลูกเดียวที่เคลื่อนที่เข้าสู่ประเทศไทย พายุไต้ฝุ่นเกย์ก่อตัวในอ่าวไทยตอนล่างเมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ แล้วทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อนและไต้ฝุ่นตามลำดับ เคลื่อนตัวเข้าฝั่งบริเวณอำเภอปะทิวและอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ด้วยความเร็วลมรอบศูนย์กลางประมาณ ๑๓๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทำให้เกิดฝนตกหนัก ลมพัดแรงและคลื่นจัด เรือประมง เรือเดินทะเล และเรือขุดเจาะสำรวจก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยได้รับความเสียหาย เรือจม ๖๓๙ ลำ พื้นที่ได้รับความเสียหาย ๘ จังหวัด บ้านเรือนเสียหาย ๔๖,๙๕๘ หลัง ผู้คนเสียชีวิต ๖๐๒ คน บาดเจ็บ ๑๘๔ คน สูญหาย ๑๓๔ คน ความเสียหายคิดเป็นมูลค่ากว่าหนึ่งหมื่นล้านบาท

ภาพที่ ๑ - ๒ : ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ (GAY 8929)

ภาพที่ ๑ - ๓ : แนวเส้นทางพายุโซนร้อนแฮเรียต (Harriet 62XX)

ภาพที่ ๑ - ๔ : แนวเส้นทางพายุไต้ฝุ่นเกย์ (GAY 8929)

ประเภทของพายุที่เกิดในประเทศไทย

ลมพายุที่เกิดในประเทศไทยแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ พายุฟ้าคะนอง (Thunder Storms) และ พายุหมุนเขตร้อน (Tropical Storms)

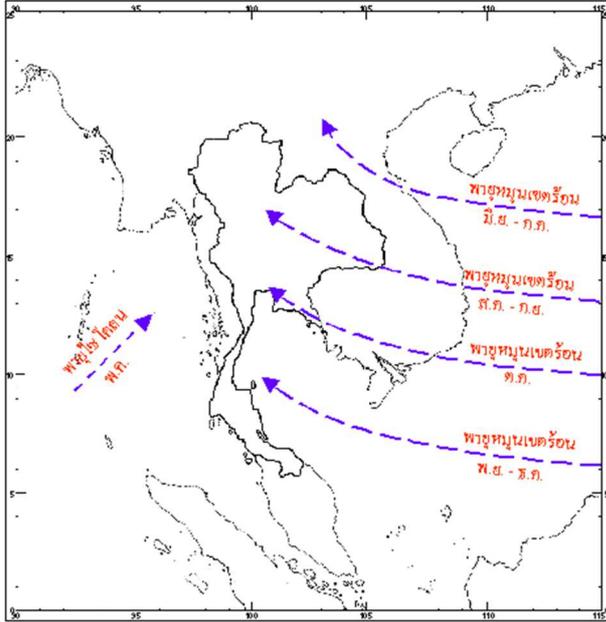
พายุฟ้าคะนอง (Thunder Storms) เป็นพายุประจำถิ่น เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวันทั่วโลก ในบริเวณศูนย์สูตรจะเกิดพายุฟ้าคะนองได้ตลอดทั้งปี บริเวณละติจูดกลาง เกิดในฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน และฤดูใบไม้ร่วง บริเวณขั้วโลกทั้งสองจะเกิดในฤดูร้อน พายุฟ้าคะนอง ในประเทศไทยสามารถก่อตัวได้ตลอดเวลา และในทุกพื้นที่ แต่จะเกิดบ่อยครั้งช่วงฤดูร้อนและฤดูฝน ระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ในบางโอกาส อาจเกิดการปะทะกันระหว่างกระแสอากาศร้อนและชื้นจากทะเล กับกระแสอากาศเย็นและแห้งจากผืนแผ่นดินใหญ่จีน เป็นผลให้เกิดฟ้าแลบ (Lightning) ฟ้าร้อง (Thunder) ฟ้าผ่า (Thunderbolt) เกิดพายุฝนฟ้าคะนองและมีลมกรรโชกแรง เรียกว่า **พายุฤดูร้อน** โดยจะเกิดขึ้นเฉพาะแห่งเป็นบริเวณไม่กว้างและเกิดในเวลาไม่เกิน ๑ ชั่วโมง อาจเกิดลูกเห็บ (Hail) ขนาดตั้งแต่ ๐.๕ มิลลิเมตร ถึง ๕ เซนติเมตร พายุฟ้าคะนองที่เกิดในฤดูร้อนจะมีฝนตก พายุแรงถึงกับทำให้ต้นไม้หักโค่น บ้านเรือนพังเสียหาย ส่วนในฤดูฝนจะเกิดฝนตกชุกทั่วไป บางช่วงอาจเกิดเป็นพายุฝนฟ้าคะนองได้ แต่ความเสียหายจะไม่รุนแรงเท่าพายุฤดูร้อน

พายุหมุนเขตร้อน (Tropical Storms) คือพายุหมุนที่เกิดขึ้นเหนือผิวน้ำทะเลในเขตร้อน แถบละติจูดต่ำ แต่อยู่นอกบริเวณศูนย์สูตร พายุหมุนเขตร้อนก่อตัวในทะเลหรือมหาสมุทรที่มีอุณหภูมิตั้งแต่ ๒๖ องศาเซลเซียสขึ้นไป และมีปริมาณไอน้ำสูง ซึ่งอากาศร้อนที่ลอยขึ้นเบื้องบนตลอดเวลาทำให้เกิดหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงเหนือผิวน้ำในบริเวณดังกล่าว หย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงนี้ หากอยู่ในสภาวะที่เอื้ออำนวย สามารถพัฒนาตนเองจนสามารถมองเห็นระบบการหมุนเวียนของลมอย่างชัดเจน ถ้าเกิดในซีกโลกเหนือลมจะพัดเวียนเป็นวงเข้าหาศูนย์กลาง โดยมีทิศทางทวนเข็มนาฬิกา หากเกิดในซีกโลกใต้ทิศทางลมจะเวียนตามเข็มนาฬิกา เมื่อเกิดแล้วมักเคลื่อนตัวตามกระแสลม ส่วนใหญ่เคลื่อนจากทิศตะวันออกมาทางทิศตะวันตก พายุหมุนจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อม ความเร็วลมในระบบหมุนเวียนจะทวีกำลังแรงขึ้นตามลำดับ บริเวณศูนย์กลางพายุ จะเป็นบริเวณที่มีความกดอากาศต่ำที่สุด เมื่อมองภาพจากดาวเทียมจะมีลักษณะเป็นวงกลมคล้ายดวงตา เรียกว่า ตาพายุ ภายในตาพายุจะมีอากาศแจ่มใส มีเมฆบ้างเล็กน้อยและลมพัดอ่อนมากจนเกือบเป็นลมสงบ ล้อมรอบด้วยพื้นที่บริเวณกว้างหลายร้อยกิโลเมตรที่มีฝนตกหนักและพายุลมแรง ซึ่งพายุที่เกิดแต่ละครั้งอาจครอบคลุมบริเวณ ๑๕๐ - ๑๐๐ กิโลเมตร

หนึ่งวันก่อนที่พายุหมุนเขตร้อนจะเคลื่อนที่ผ่านบริเวณใดก็ตามจะมีลมสงบ อากาศโปร่งใส ความกดอากาศสูงกว่าปกติเล็กน้อย บนท้องฟ้ามีเมฆฝอย (Cirrus) เป็นทางยาวแนวขอบฟ้าตามทิศทางที่พายุเคลื่อนมา โดยเมฆฝอยจะค่อยๆ พัฒนาเป็นเมฆแผ่นบางๆ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ดวงอาทิตย์หรือดวงจันทร์ทรงกลม (Halo) เมื่อดวงอาทิตย์จะลับขอบฟ้าในช่วงเย็นจะปรากฏแสงสีแดงจับท้องฟ้า ทะเลมีคลื่นโยกตัว เมื่อพายุเคลื่อนเข้ามาใกล้ ความกดอากาศจะลดลง ลมเริ่มพัดและมีเมฆสีดากลายกำแพงเลื่อนมาอย่างช้าๆ เมื่อแนวเมฆมาถึงจะปรากฏลมแรง ฝนตกหนักและมีพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชก คลื่นก่อตัวเป็นสันสูง โดยพายุจะรุนแรงต่อเนื่องหลายชั่วโมง เมื่อดาวพายุมาถึง อากาศจะโปร่งใสลมสงบประมาณครึ่งชั่วโมง กระทั่งด้านหลังของพายุเคลื่อนมาถึง อากาศจะเลวร้ายอีกครั้งและรุนแรงกว่าครั้งแรก

ประเภทของพายุหมุนเขตร้อน

กลุ่มประเทศต่างๆ ที่อยู่ในย่านมหาสมุทรแปซิฟิกด้านตะวันตกตอนบนและทะเลจีนใต้ ได้ตกลงแบ่งพายุหมุนเขตร้อนตามความรุนแรงออกเป็น ๓ ชนิด ได้แก่

ภาพที่ ๑ - ๕ : ทางเดินพายุหมุนเขตร้อน

๑. พายุดีเปรสชัน (Tropical Depression)

ความเร็วลมใกล้ศูนย์กลางไม่ถึง ๓๔ นอต (๖๓ กิโลเมตรต่อชั่วโมง)

๒. พายุโซนร้อน (Tropical Storms)

ความเร็วลมใกล้ศูนย์กลาง ๓๔ นอตขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๖๔ นอต (๑๑๘ กิโลเมตรต่อชั่วโมง)

๓. ใต้ฝุ่น (Typhoon)

ความเร็วลมใกล้ศูนย์กลางตั้งแต่ ๖๔ นอตขึ้นไป (๑๑๘ กิโลเมตรต่อชั่วโมง) แต่ถ้าเกิน ๑๓๐ นอต (๒๔๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง) เรียกว่า Super Typhoon

การกำหนดชื่อพายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่ก่อตัวในทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกด้านตะวันตกตอนบน ที่มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลาง ๓๔ นอตขึ้นไป หรือเมื่อเป็นพายุโซนร้อน จะมีชื่อเฉพาะใช้เรียกพายุที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง เริ่มแรก การเรียกชื่อพายุจะให้หมายเลข ๑, ๒, ๓,... ตามลำดับ ต่อมา องค์การอุตุนิยมวิทยาโลกและสมาชิก ได้ตกลงตั้งชื่อพายุซึ่งส่วนใหญ่เป็นชื่อของผู้หญิงเรียงตามลำดับอักษรโรมันตั้งแต่ A - Z นำมาใช้เรียกชื่อพายุตามวันเวลาที่เกิด เพื่อลดความสับสนและอำนวยความสะดวกในการแจ้งข่าวพายุที่เกิดขึ้นปีละหลายๆ ลูก

ในปี พ.ศ.๒๕๔๓ ประเทศสมาชิกในแถบมหาสมุทรแปซิฟิกด้านตะวันตกตอนบนและทะเลจีนใต้ ๑๔ ประเทศ (และดินแดน) ได้แก่ กัมพูชา, จีน, เกาหลีเหนือ, ฮองกง, ญี่ปุ่น, ลาว, มาเก๊า, มาเลเซีย, ไมโครนีเชีย, ฟิลิปปินส์, เกาหลีใต้, ไทย, สหรัฐอเมริกา และเวียดนาม ได้ทำความตกลงกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก ขอดังชื่อพายุเป็นภาษาพื้นเมือง โดยให้แต่ละประเทศเสนอชื่อพายุประเทศละ ๑๐ ชื่อ รวม ๑๔๐ ชื่อ จากนั้นนำมาเรียงสลับชื่อกันเป็น ๕ ชุด ชุดละ ๒๘ ชื่อ โดยเมื่อเกิดพายุก็จะนำชื่อพายุลำดับที่หนึ่งในชุดแรกมาตั้งชื่อพายุแล้วเรียงตามลำดับ จนเมื่อหมดชุดแรกก็ให้เริ่มใช้ชื่อพายุชุดถัดไปเรียงตามลำดับเช่นกัน กระทั่งหมดชุดที่ ๕ แล้วจึงกลับมาเริ่มต้นใช้ชื่อพายุลำดับที่หนึ่งของชุดแรกอีกครั้ง ทั้งนี้หากพายุลูกใดมีความรุนแรงและสร้างความเสียหายมากเป็นพิเศษก็ให้ปลดชื่อพายุลูกนั้นไป แล้วตั้งชื่อใหม่เข้าไปในรายการชื่อแทน

รายชื่อพายุหมุนเขตร้อนบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ (ด้านตะวันตก) และทะเลจีนใต้					
ประเทศที่ส่งชื่อ	ชุดที่ ๑	ชุดที่ ๒	ชุดที่ ๓	ชุดที่ ๔	ชุดที่ ๕
กัมพูชา	ต้อมเรีย	กองเรีย	นากรี	กรอวายุ	ตรอเสะ
จีน	ไห่ซุ่ย	ยวีถู่	เฟิงเฉิน	ตู้เจี๋ยน	มู่หลัน
เกาหลีเหนือ	คีโรกี	โทราจี	คัลแมกกี	ซูรีแค	เมออาร์
ฮ่องกง	ยั้นเอ็ง	หม่านหยี่	ฟงวอง	ฉวยหวัน	หมาฮ้อน
ญี่ปุ่น	โคอินุ	อุซางิ	คัมมูริ	โคะงุมะ	โทกาเงะ
ลาว	บอละเวน	ปาบีก	ฟานทอง	จำปี	หีนหนามหน่อ
มาเก๊า	ซันปา	หฺวู่ติบ	หฺว่องฟิง	ยิ่นฟ้า	หมู่ยี่ฟ้า
มาเลเซีย	เจอลาวัต	เซอปัต	นูรี	เจิมปากา	เมอรับก
ไมโครนีเชีย	เอวีเนียร์	มุน	ซินลากู	เนพาร์ตัก	นันมาดอล
ฟิลิปปินส์	มาลิกซี	ดานัส	ฮาคุปิต	ลูปิต	ตาลัส
เกาหลีใต้	แคมี	นารี	ซังมี	มีรีแน	โนรู
ไทย	พระพิรุณ	วิภา	เมขลา	นิตา	กุหลาบ
สหรัฐ	มาเรีย	ฟรานซิสโก	ฮีโกส	โอไมส์	โรคี
เวียดนาม	เซินติญ	เลกึมา	บาทวี	โกนเจิน	เซินกา
กัมพูชา	ฮ้อมปิล	กรอซา	ไมสั๊ก	จันทุ	เนสาท
จีน	อู่คง	ไป่ลู่	ไห่เฉิน	เตี้ยนหมู่	ไห่ถาง
เกาหลีเหนือ	ซงดารี	โพดูล	โนฮัล	มินดูลเล	นัลแก
ฮ่องกง	ซานซาน	เหล่งเหลง	ดอลฟิน	ไลออนร็อก	บันยัน
ญี่ปุ่น	ยาจิ	คากิจิ	คูจิระ	คมปาซุ	ยามานะโกะ
ลาว	หลี่ผี	ฟ้าใส	จันหอม	น้ำเทิน	ปาซ่า
มาเก๊า	เบบินคา	เผย์ฝ่า	หลินฟา	หมาเหล่า	ซันหฺวู่
มาเลเซีย	รุมเบีย	ตาปะฮ์	นังกา	ญาโตะฮ์	มาวาร์
ไมโครนีเชีย	ซูลิก	มิแทก	โซเดล	ราอี	กูโซล
ฟิลิปปินส์	ชิมารอน	ฮากีบิส	โมลาเบ	มาลากัส	ตาลิม
เกาหลีใต้	เซปี	นอกูรี	โคเน	เมกกี	ทกซูรี
ไทย	มั่งคุด	บัวลอย	อัสนี	ชบา	ขนุน
สหรัฐ	บาร์จัต	แมตโม	เอตาว	แอรี	แลง
เวียดนาม	จ่ามี	หะลอง	หว่ามก้อ	ซงด่า	เซาลา

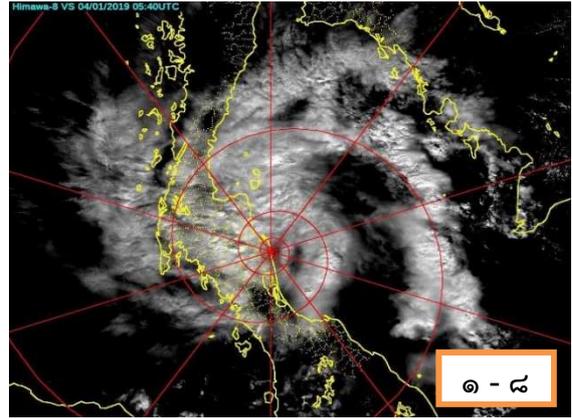
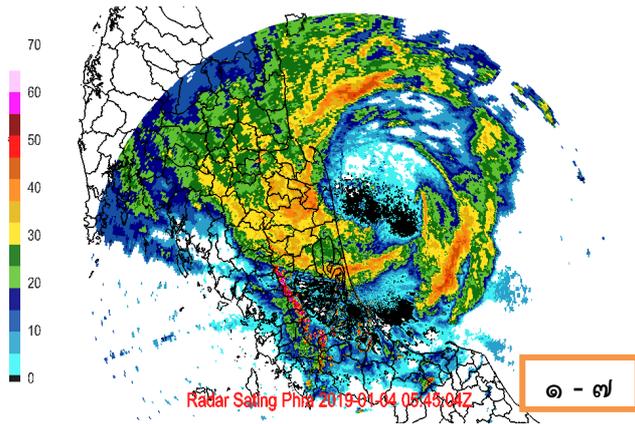
ตารางที่ ๑ - ๑ : รายชื่อพายุหมุนเขตร้อนบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ (ด้านตะวันตก) และทะเลจีนใต้

ข้อมูลทั่วไปของพายุโซนร้อน “ปาบึก”

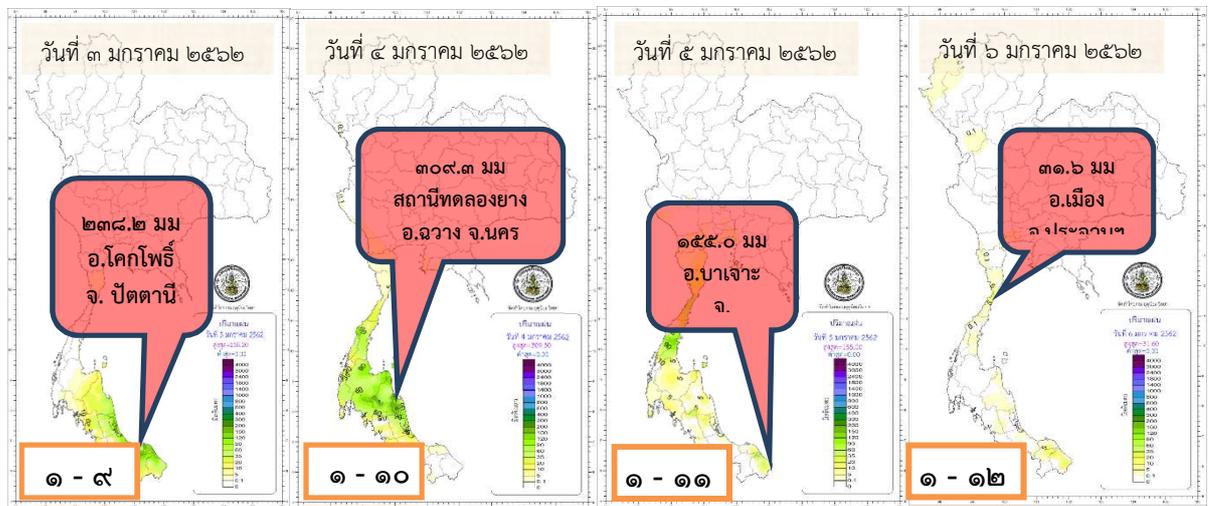
พายุโซนร้อน “ปาบึก” เป็นพายุหมุนเขตร้อนลำดับที่ ๑ ของปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และนับเป็นพายุลูกแรกในรอบ ๖๘ ปี ที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยในเดือนมกราคม ที่ทำความเสียหายให้กับพื้นที่ภาคใต้ โดยวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ - ๓ มกราคม ๒๕๖๒ บริเวณความกดอากาศสูงกำลังแรงจากประเทศจีนได้แผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยและทะเลจีนใต้ทำให้ประเทศไทยตอนบนมีอากาศหนาวเย็น ขณะที่ทะเลจีนใต้ตอนล่างมีการก่อตัวของหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงเกิดขึ้นบริเวณด้านตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะบอร์เนียว ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๗.๐๐ น. และได้พัฒนาแรงขึ้นเป็นพายุดีเปรสชันในวันเดียวกัน เมื่อเวลา ๑๖.๐๐ น. พายุนี้มีทิศทางการเคลื่อนตัวไปทางตะวันตกค่อนทางใต้อย่างช้า ๆ และได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อน “ปาบึก” ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๖.๐๐ น. ต่อจากนั้น ได้เคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกอย่างต่อเนื่องเข้าสู่อ่าวไทยตอนล่าง ในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๒๒.๐๐ น. โดยมีศูนย์กลางอยู่ห่างจากชายฝั่ง จ.นครศรีธรรมราช ประมาณ ๔๕๐ กิโลเมตร หลังจากนั้นพายุได้เปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนตัวเฉียงขึ้นทางเหนือสู่ชายฝั่งภาคใต้ตอนล่างและ ในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๒.๔๕ น. พายุโซนร้อน “ปาบึก” ได้เคลื่อนขึ้นฝั่ง ที่ อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช ก่อนเข้าสู่ อ.ช้างกลาง โดยเคลื่อนที่ช้าลงเนื่องจากสภาพภูมิประเทศของเทือกเขาหลวงพาดยาวกั้นขวางการเคลื่อนที่ของพายุไว้ ต่อมาในเวลา ๐๔.๐๐ น.ของวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๒ พายุนี้เคลื่อนผ่าน อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ และอ่อนกำลังลงเป็นพายุดีเปรสชันที่ อ.ทับปุด จ.พังงา เมื่อเวลา ๐๗.๐๐ น. จากนั้น ได้เคลื่อนตัวลงสู่ทะเลอันดามันในเวลา ๐๙.๐๐ น. และอ่อนกำลังลงเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำเมื่อเวลา ๒๐.๐๐ น. ในวันเดียวกันและอ่อนกำลังลงไปในบริเวณอ่าวมะตะบัน ประเทศเมียนมา เมื่อเวลา ๐๕.๐๐ น.ของวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑ - ๖ : แสดงทิศทางการเคลื่อนตัวของพายุ “ปาบึก” ผ่านภาคใต้ของประเทศไทย

ภาพที่ ๑ - ๗, ๘ : ภาพผลการตรวจเรดาร์ตรวจอากาศ และภาพถ่ายดาวเทียมมา แสดงพายุโซนร้อน “ปาบึก” ขณะเคลื่อนขึ้นฝั่งที่ อ.ปากพอง จ.นครศรีธรรมราช เมื่อเวลา ๑๒.๔๕ น. วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑ - ๙ ถึง ๑๒ : ปริมาณฝนสูงสุดรายวันของวันที่ ๓ - ๖ มกราคม ๒๕๖๒

อิทธิพลของพายุโซนร้อน “ปาบึก” ส่งผลให้บริเวณภาคใต้ตอนล่างมีฝนตกหนักถึงหนักมากหลายพื้นที่ โดยปริมาณฝนรายวันมากที่สุด วัดได้ ๒๓๘.๒ มม. ที่ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี ในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ และ ๓๐๙.๓ มม. ที่สถานีทดลองยาง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ และในวันเดียวกันมีรายงานลมกระโชกแรงบริเวณ จ.นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี นราธิวาส โดยวัดความเร็วลมสูงสุดได้ ๘๙ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ที่ สถานีอุตุนิยมวิทยานครศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช นอกจากนี้ พายุ “ปาบึก” ยังส่งผลให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นเกิดคลื่นพายุซัดฝั่งในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนรวมทั้งชายฝั่งภาคตะวันออกและภาคกลางตอนล่าง

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของพายุลูกนี้ รวม ๒๓ จังหวัด ๑๑๑ อำเภอ ๕๖๓ ตำบล ๓,๗๖๙ หมู่บ้าน ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ปัตตานี นราธิวาส สงขลา พัทลุง ระนอง ชุมพร กระบี่ ยะลา สตูล ภูเก็ต พังงา ตรัง เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ จันทบุรี ชลบุรี ตราด ระยอง สมุทรสาคร สมุทรสงครามและสมุทรปราการ มีผู้เสียชีวิต ๕ ราย (จังหวัดนครศรีธรรมราช ๓ ราย จังหวัดปัตตานี ๒ ราย) บาดเจ็บ ๒ ราย (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ๒๖๕,๑๓๒ ครัวเรือน ๘๘๓,๕๗๒ คน บ้านเรือนเสียหายทั้งสิ้น ๔๐๕ หลัง บางส่วน ๕๓,๐๐๘ หลัง

ส่วนที่ ๒

การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤติ

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการสาธารณภัย

ความหมายของสาธารณภัย

ปัจจุบัน ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก มีเหตุการณ์ที่สร้างความเสียหายเป็นอย่างมากให้แก่ทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างมากอยู่เสมอ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่เกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ โดยบางเหตุการณ์สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ บางเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ ซึ่งโดยทั่วไป เหตุการณ์ที่ก่อความเสียหายเป็นอย่างมากให้แก่ทั้งชีวิตและทรัพย์สินนี้ เรียกว่า “สาธารณภัย (Disaster)” ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๕๒๒ ให้ความหมายของสาธารณภัยว่า เป็น อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้กระทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ

ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center – ADPC) ให้ความหมายของสาธารณภัยไว้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากการกระทำของมนุษย์หรือจากธรรมชาติเกิดได้ทันทีทันใดหรือเกิดอย่างค่อยเป็นค่อยไปแต่เมื่อเกิดแล้วจะส่งผลกระทบต่อชุมชนต้องตอบสนองด้วยมาตรการพิเศษ เช่น การระดมความช่วยเหลือต่างๆ

สำนักงานบรรเทาทุกข์แห่งสหประชาชาติ (United Nation Disaster Relief Office) ให้ความหมายของสาธารณภัยไว้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในเวลาและสถานที่หนึ่ง ที่ทำให้สังคมหรือชุมชนต้องประสบกับอันตรายอย่างร้ายแรง ก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน อันทำให้โครงสร้างในสังคมแตกแยก รวมทั้งไม่สามารถกระทำการกิจตามปกติได้

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ ให้ความหมายว่า “สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

จากความหมายของสาธารณภัยที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า สาธารณภัยมีลักษณะสำคัญคือเป็นภัยที่เกิดแก่คนจำนวนมาก เกิดได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ทั้งอย่างกะทันหันหรือค่อยเป็นค่อยไปทั้งจากธรรมชาติและจากมนุษย์ สามารถส่งผลกระทบต่อชีวิตและร่างกายของประชาชน เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของ ประชาชน หรือรัฐและก่อให้เกิดความต้องการสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างรีบด่วนสำหรับผู้ประสบภัยตลอดจนการส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตตามปกติได้

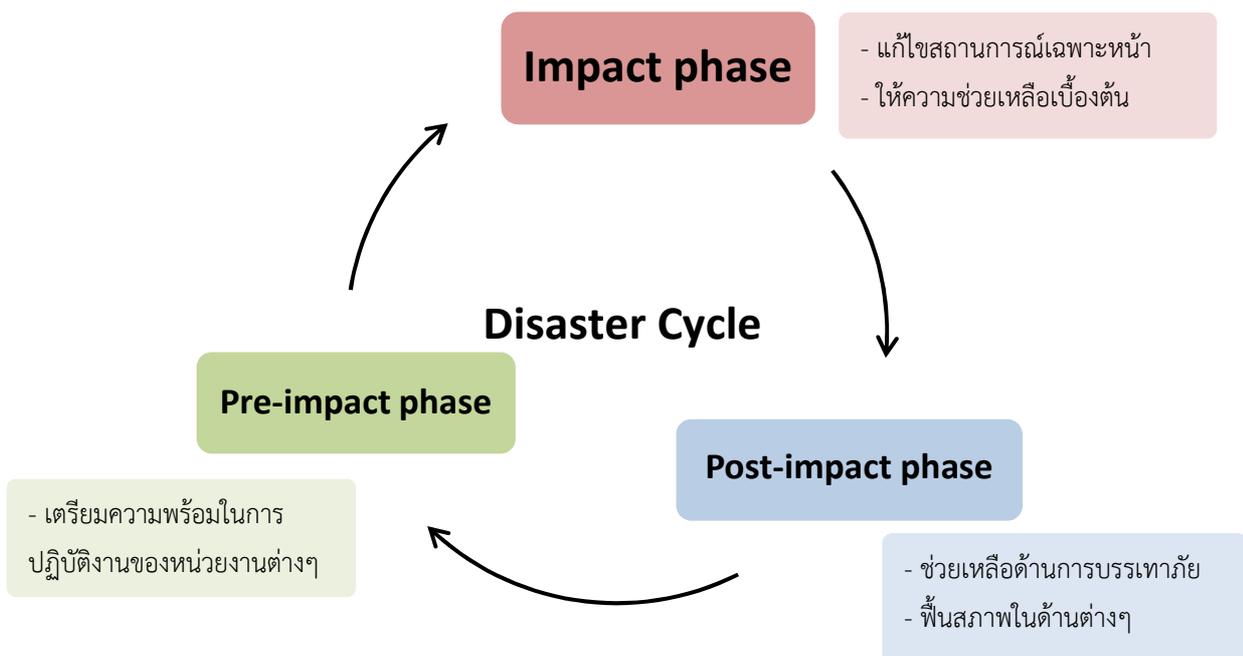
วงจรการเกิดสาธารณภัย (Disaster Cycle)

สาธารณภัยทุกประเภทมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ มีลักษณะการเกิดที่ต่อเนื่อง สามารถแบ่งเป็นระยะโดยใช้ช่วงระยะเวลาเป็นตัวกำหนด การแบ่งระยะต่างๆ ของการเกิดสาธารณภัยโดยทั่วไปนิยมแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะก่อนเกิดสาธารณภัย (Pre-impact phase) หมายถึง ช่วงเวลาที่ยังไม่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น นับตั้งแต่ช่วงเวลาที่ยังไม่มีสิ่งบอกเหตุว่าจะมีภัยเกิดขึ้นจนถึงช่วงเวลาที่เริ่มมีสิ่งบอกเหตุ ว่ากำลังจะมีภัยเกิดขึ้น เป็นช่วงเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ เพื่อป้องกัน ความเสียหาย หรือลดความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินของทั้งประชาชนและรัฐ ระยะนี้ อาจสั้นหรือยาวแตกต่างกัน ขึ้นกับชนิดของสาธารณภัย

ระยะเกิดสาธารณภัย (Impact-phase) หมายถึง ช่วงเวลาที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้นก่อให้เกิดความเสียหายทั้งแก่ชีวิตและทรัพย์สิน เป็นช่วงเวลาที่ผู้ประสบภัยมักหลีกเลี่ยงได้ยาก หรือควบคุม สถานการณ์ไม่ได้หน่วยงานต่างๆ ต้องเริ่มให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ระยะนี้อาจเป็นวินาที นาที ชั่วโมง วัน เดือน หรือปีก็ได้ขึ้นกับชนิดของสาธารณภัยที่เกิด

ระยะหลังเกิดสาธารณภัย (Post-impact phase) หมายถึง ช่วงเวลาที่สาธารณภัยได้ผ่านไปแล้ว เป็นช่วงเวลาที่หน่วยงานต่างๆ ต้องให้ความช่วยเหลือทั้งด้านการบรรเทาภัย และการฟื้นฟูสภาพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวผู้ประสบภัยเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งด้านจิตใจอาจต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการฟื้นฟูสภาพ รวมไปถึงหากผู้ประสบภัยที่มีภาวะทุพพลภาพ นอกจาก การดูแลร่างกายและจิตใจแล้ว ยังต้องดูแลจัดหาอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับภาวะทุพพลภาพนั้นให้ ด้วยอีกทั้งต้องฟื้นฟูบูรณะอาคารบ้านเรือน สาธารณูปโภคต่างๆ ด้วย

แผนภาพที่ ๒ - ๑ : วงจรการเกิดสาธารณภัย (Disaster Cycle)

การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

แนวคิดการจัดการด้านสาธารณภัยในอดีต มุ่งเน้น “การจัดการสาธารณภัยเมื่อภัยเกิดขึ้นแล้ว (Disaster Management: DM)” กล่าวคือ เป็นการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การให้ความช่วยเหลือ บรรเทาทุกข์ ผู้ประสบภัย หรือการฟื้นฟูสภาพหลังจากภัยผ่านพ้น แต่ในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับว่าสาธารณภัยเป็นเรื่องที่จัดการได้โดยไม่ต้องรอให้ภัยเกิดก่อน แนวคิดการจัดการด้านสาธารณภัยในปัจจุบัน จึงให้ความสำคัญกับ “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management: DRM)” ซึ่งประกอบด้วย

การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction : DRR) ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การลดผลกระทบ (Mitigation) การเตรียมความพร้อม (Preparedness)

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) ได้แก่ การเผชิญเหตุ (Response) และการบรรเทาทุกข์ (Relief)

การฟื้นฟู (Recovery) ได้แก่ การฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) การสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

แผนภาพที่ ๒ - ๒ : วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การจัดการสาธารณสุขภัยของประเทศไทย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัย พ.ศ.๒๕๕๐

ภารกิจด้านการป้องกัน บรรเทา ฟื้นฟูด้านสาธารณสุขภัยและอุบัติภัยของประเทศไทย ในอดีต จะอยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวงมหาดไทย โดยมีกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้แก่

- (๑) พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๕๒๒
- (๒) พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.๒๕๔๒
- (๓) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๘

แต่เนื่องจากบริบททางสังคม เทคโนโลยี และโครงสร้างของระบบราชการที่เปลี่ยนแปลงไป จึงมีการทบทวนสาระสำคัญ และประกาศใช้ “พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัย พ.ศ.๒๕๕๐” โดยรวบรวมกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในภารกิจด้านสาธารณสุขภัยและอุบัติภัย ของประเทศไทยให้มีความทันสมัย เป็นเอกภาพ วางรูปแบบดำเนินการที่เป็นระบบ และกำหนดบทบาทหน้าที่ ของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัย พ.ศ.๒๕๕๐ กำหนดให้มี **คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)** ที่นายกรัฐมนตรี หรือ รองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน มีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัย กระทรวงมหาดไทย เป็น กรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ภัยแห่งชาติ โดยให้มีการจัดทำ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยระดับต่างๆ เพื่อวางแผนทาง มาตรการใน การป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัย ตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ โดยกำหนดให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่บัญชาการ และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยเป็นหน่วยงาน กลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยของประเทศ

ทั้งนี้ การดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) จะ มุ่งเน้นไปที่การจัดการสาธารณสุขภัยระดับชาติ คือสาธารณสุขภัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก สร้างความเสียหาย ในพื้นที่บริเวณกว้าง หรือเกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด ซึ่งต้องอาศัยการประสานงานและระดมการดำเนินงานจาก หลากหลายภาคส่วน ส่วนการจัดการสาธารณสุขภัยด้านอุบัติภัย และอุบัติเหตุทางถนน จะถูกกำกับดูแลจาก คณะกรรมการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน แห่งชาติ (นปถ.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนท้องถนน พ.ศ.๒๕๕๔ และคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ (กปอ.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกัน อุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๘

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นแผนหลักในการบริหารจัดการสาธารณภัยของชาติ เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติให้แก่หน่วยงานทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศนำไปพิจารณาดำเนินการอย่างบูรณาการ เป็นระบบและสอดคล้องรับกัน โดยยึดแนวคิด การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction) และแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าเดิมและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ภายใต้การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้ท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการเพื่อนำไปสู่การจัดการภัยพิบัติอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับหลักสากล (รู้รับ-ปรับตัว-ฟื้นเร็วทั่ว-อย่างยั่งยืน : Resilience) ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ และพระราชบัญญัติป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

สรุปสาระสำคัญ

บทที่ ๑ สถานการณ์และแนวโน้มสาธารณภัย

ความรุนแรงของสถานการณ์สาธารณภัยโลกและประเทศไทย มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ บทเรียนการจัดการสาธารณภัยที่ผ่านมาที่มีปัญหาด้านโครงสร้าง การจัดการและเอกภาพ องค์ความรู้และข้อมูล รวมถึงแนวทางการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ กอปรกับ พันธกิจในความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ทำให้ต้องมีการปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทยให้มีขีดความสามารถและพร้อมรับสถานการณ์ภัยพิบัติ สอดรับกับแนวคิดการจัดการสาธารณภัยของโลกภายใต้บริบท “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management : DRM)” รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศและสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อสร้างศักยภาพ ความพร้อม และมาตรฐานในการจัดการสาธารณภัย

บทที่ ๒ นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

เป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เน้นการสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักและวัฒนธรรมความปลอดภัย ให้มีการเรียนรู้ มีความพร้อม มีภูมิคุ้มกันและมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาศักยภาพสังคมท้องถิ่นเข้าสู่ “การรู้รับ-ปรับตัว-ฟื้นเร็วทั่ว-อย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์ของแผน เป็นกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ทุกหน่วยงาน ในการจัดการอย่างเป็นระบบและมีทิศทาง และพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้วยแนวทางต่างๆ ตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติ เพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด

นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ๔ ด้าน ได้แก่

- (๑) พัฒนาและส่งเสริมการลดความเสี่ยง
- (๒) พัฒนาศักยภาพและบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการภาวะฉุกเฉิน
- (๓) พัฒนาระบบฟื้นฟูที่ตอบสนองความต้องการของผู้ประสบภัย ซ่อมสร้างฟื้นฟูสภาพให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม
- (๔) ส่งเสริมมาตรฐานความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน ได้แก่

- (๑) การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย
- (๒) การบูรณาการจัดการในภาวะฉุกเฉิน
- (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน
- (๔) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการสาธารณภัย

งบประมาณ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณประเภทอื่น เช่น งบกลาง และเงินอุดหนุนราชการฯ ทั้งระดับหน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ ๓ หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

เสนอหลักการและแนวคิด “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย” (Disaster Risk Management : DRM) แทน “การจัดการสาธารณภัย” (Disaster Management : DM) ซึ่งเป็นแนวทางที่นานาประเทศยอมรับว่าสาธารณภัยเป็นเรื่องที่จัดการได้โดยไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดภัยขึ้นก่อน และให้ความสำคัญกับการจัดการเพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

กำหนดกลไกหลักสำหรับการจัดการ ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กรและบทบาทหน้าที่ การจัดการสาธารณภัย ตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับปฏิบัติ บทบาทหน้าที่และแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานทหาร ภาคประชาสังคม และองค์การสาธาณกุศล และแนวทางปฏิบัติร่วมกับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ขอบเขตสาธารณภัย ระดับการจัดการสาธารณภัย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๔ การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

เสนอแนวคิดและวิธีปฏิบัติ ในการลดความเสี่ยงหรือลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย หรือการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย มุ่งให้เกิดการดำเนินการทั้งในเชิงนโยบาย แผนงาน โครงการ มาตรการหรือกิจกรรมต่างๆ โดยสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตามแนวทางกลยุทธ์การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ๓ ด้าน ประกอบด้วย

- (๑) การสร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน
- (๒) การพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย
- (๓) การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยง

บทที่ ๕ การจัดการในภาวะฉุกเฉิน

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นการปฏิบัติการเพื่อควบคุมและ/หรือลดความรุนแรงของสถานการณ์ สาธารณภัย รวมทั้งการอำนวยความสะดวก การปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ระเบียบได้มาตรฐานและครอบคลุมกระบวนการจัดการ โดยการจัดระบบการจัดการทรัพยากร เพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินและการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ได้อย่างรวดเร็ว ภายใต้กลยุทธ์ ๓ ประการ คือ

- (๑) สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน
- (๒) พัฒนาระบบ/เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ
- (๓) เสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์

บทที่ ๖ การฟื้นฟู

เป็นการดำเนินงานภายหลังจากที่ภาวะฉุกเฉินบรรเทาลงหรือได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อซ่อมแซมฟื้นฟูและปรับสภาพระบบสาธารณสุขปึกค การดำรงชีวิต และวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบสาธารณภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) โดยการเน้นหรือให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือให้ผู้ประสบภัยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการฟื้นฟู และการพิจารณาหรือประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย ในการฟื้นคืนสภาพและการสร้างใหม่ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ คือ

- (๑) พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (PDNA)
- (๒) พัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการฟื้นฟู
- (๓) เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

บทที่ ๗ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

เนื่องจากสาธารณภัยในปัจจุบันมีความไร้พรมแดนมากขึ้น แต่ละประเทศจะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแก่ประเทศที่กำลังประสบภัย โดยมีจุดมุ่งหมายที่การเพิ่มศักยภาพของประเทศไทยในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานของโลก และนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศแกนนำในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ คือ

- (๑) พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ
- (๒) ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม
- (๓) เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ
- (๔) ส่งเสริมบทบาทความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

บทที่ ๘ การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย จะต้องอาศัยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน และกระบวนการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- การเสริมสร้างและพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับสาระของแผนในทุกระดับ
- การบูรณาการและประสานการปฏิบัติกับแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- การผลักดันให้มีงบประมาณเชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนฯ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณประจำปีของหน่วยงานต่างๆ ลงสู่ระดับพื้นที่
- การกำหนดบทบาทของหน่วยงานและเครือข่าย
- การศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนากฎหมายและระเบียบต่างๆ
- กำหนดกลไกและกระบวนการติดตามประเมินผล

ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ จะเป็นกระบวนการนำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมทั้งนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

กลไกการจัดการด้านสาธารณสุข

ระดับนโยบาย

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช) มีหน้าที่กำหนดนโยบาย และการป้องกันและสาธารณภัยแห่งชาติ บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานภาคเอกชนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

ระดับปฏิบัติการ

(๑) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช) ทำหน้าที่บังคับบัญชา อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่ละระดับ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กรณีสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการ)

(๒) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) ดำเนินการโดยกรม ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีผู้อำนวยการกลาง เป็นผู้อำนวยการ รับผิดชอบการประสานงาน บูรณาการ ข้อมูลและการปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ อำนวยการและบูรณาการ ประสานการปฏิบัติ รวมถึงเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(๓) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.) ทำหน้าที่อำนวยการ ควบคุม สนับสนุน และประสานการปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการจังหวัด

(๔) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร (กอปภ.กทม.) ทำหน้าที่ อำนวยการ ควบคุม สนับสนุน และประสานการปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการ

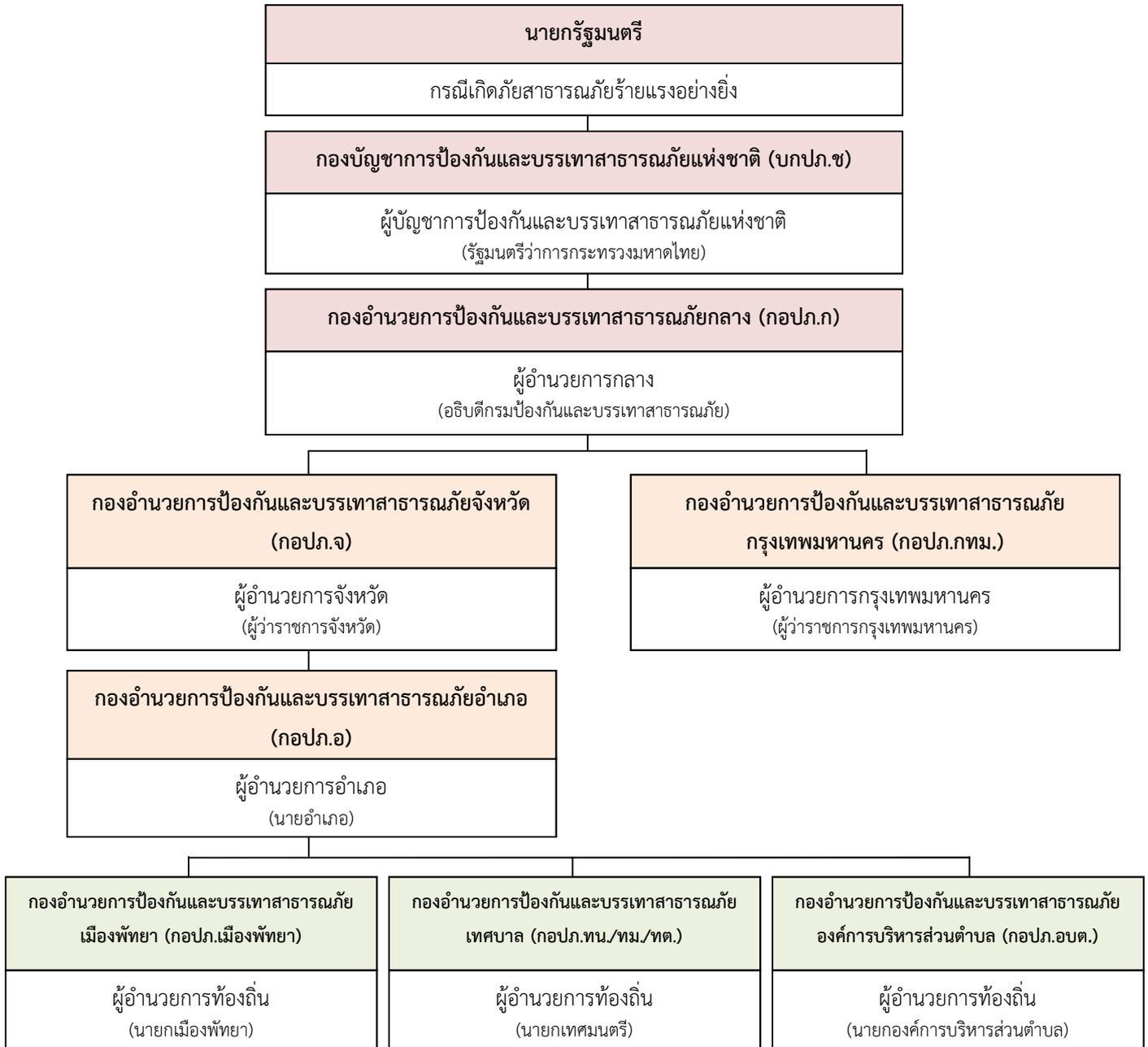
(๕) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปภ.อ.) ทำหน้าที่อำนวยการ ควบคุม สนับสนุน และประสานการปฏิบัติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และปฏิบัติงาน ตามที่ กอปภ.จ. มอบหมาย โดยมีนายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการอำเภอ

(๖) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเมืองพัทยา (กอปภ.เมืองพัทยา) ทำหน้าที่ ปฏิบัติการและเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัย จัดทำแผนปฏิบัติการของเมืองพัทยา ช่วยเหลือ กอปภ.จ. และ กอปภ.อ. ตามที่ได้รับมอบหมาย สนับสนุนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงเมื่อได้รับ การร้องขอ โดยมีนายกเมืองพัทยา เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น

(๗) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล (กอปภ.ทน./ทม./ทต.) ทำหน้าที่ ปฏิบัติการและเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัย จัดทำแผนปฏิบัติการของเทศบาล ช่วยเหลือ กอปภ.จ. และ กอปภ.อ. ตามที่ได้รับมอบหมาย สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงเมื่อได้รับ การร้องขอ โดยมีนายกเทศมนตรี เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น

(๘) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตำบล (กอปภ.อบต.) ทำหน้าที่ปฏิบัติการ และเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัย จัดทำแผนปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนตำบล ช่วยเหลือ ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี พื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงเมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น

กลไกการจัดการด้านสาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แผนภาพที่ ๒ - ๓ : กลไกการจัดการด้านสาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ระดับการจัดการสาธารณสุข

ระดับการจัดการสาธารณสุขแบ่งเป็น ๔ ระดับ ขึ้นกับพื้นที่ ประชากร ความซับซ้อน หรือความสามารถในการจัดการสาธารณสุข ตลอดจนศักยภาพด้านทรัพยากร ที่มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าควบคุมสถานการณ์เป็นหลัก ดังนี้

ระดับ	การจัดการ	ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย
๑	สาธารณสุขขนาดเล็ก	ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และ/หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ กรุงเทพมหานคร ควบคุมและสั่งการ
๒	สาธารณสุขขนาดกลาง	ผู้อำนวยการจังหวัด หรือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ
๓	สาธารณสุขขนาดใหญ่	ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ
๔	สาธารณสุขร้ายแรงอย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย ควบคุม สั่งการและบัญชาการ

ตารางที่ ๒ - ๑ : ระดับการจัดการด้านสาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุข

ในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุข ให้ผู้บัญชาการหรือผู้อำนวยการพิจารณาภายใต้เกณฑ์หรือเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ และความเสียหาย (๑) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (๒) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม การประกอบการ (๓) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (๔) พื้นที่ทางธรรมชาติ
ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (๑) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (๒) จำนวนผู้อพยพ (๓) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
ความซับซ้อน	ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (๑) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาเจาะจงทางเทคนิคของภัย การเกิดภัยต่อเนื่อง (๒) ความเสียหายต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และเส้นทางให้ความช่วยเหลือ (๓) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ ระยะเวลาที่กิจกรรมปกติต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ใช้ตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาฟื้นฟูเบื้องต้น
ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากร (๑) กำลังคน ทั้งหน่วยงานหลักและสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัครหน่วยต่าง ๆ (๒) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษตามลักษณะทางเทคนิคของภัย (๓) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ของหน่วยงานหลัก และจากการสนับสนุน (๔) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
การพิจารณาตัดสินใจของผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ (๑) ขอบเขตการปกครอง (๒) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณสุข

ตารางที่ ๒ - ๒ : แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน : สปฉ. (Emergency Support Function : ESF)

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติจะสถาปนากการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) เพียงส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งหรือหลายส่วนงานเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัย ตามความจำเป็นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อประสานงานระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบภารกิจด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น ภารกิจด้านการคมนาคมที่มีหลายส่วนราชการมีลักษณะงานเหมือนหรือใกล้เคียงกันมาร่วมกันประสานการปฏิบัติ อันจะเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับที่เกิดสาธารณภัย โดยแบ่งออกเป็น ๑๘ ส่วนงาน ได้แก่

ที่	ส่วนงาน	หน่วยงานหลัก
สปฉ.๑	ส่วนงานด้านคมนาคม	กระทรวงคมนาคม
สปฉ.๒	ส่วนงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สปฉ.๓	ส่วนงานสาธารณสุข	กระทรวงมหาดไทย
สปฉ.๔	ส่วนผจญเพลิง	กระทรวงมหาดไทย
สปฉ.๕	ส่วนงานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน	กระทรวงมหาดไทย
สปฉ.๖	ส่วนงานสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
สปฉ.๗	ส่วนงานการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร	กระทรวงกลาโหม
สปฉ.๘	ส่วนงานการแพทย์และสาธารณสุข	กระทรวงสาธารณสุข
สปฉ.๙	ส่วนงานการค้นหาและกู้ภัย	กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหม
สปฉ.๑๐	ส่วนงานสารเคมีวัตถุอันตรายและกัมมันตรังสี	กระทรวงอุตสาหกรรม
สปฉ.๑๑	ส่วนงานการเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สปฉ.๑๒	ส่วนงานพลังงาน	กระทรวงพลังงาน
สปฉ.๑๓	ส่วนงานรักษาความสงบเรียบร้อย	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สปฉ.๑๔	ส่วนงานการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงการศึกษาธิการ
สปฉ.๑๕	ส่วนงานการต่างประเทศ	กระทรวงการต่างประเทศ
สปฉ.๑๖	ส่วนงานประชาสัมพันธ์และการจัดการข้อมูลข่าวสาร	กรมประชาสัมพันธ์
สปฉ.๑๗	ส่วนงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สปฉ.๑๘	ส่วนงานงบประมาณและการบริจาค	กระทรวงการคลัง

ตารางที่ ๒ - ๓ : ส่วนงานสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) และหน่วยงานหลัก

ส่วนที่ ๓

ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ความเป็นมา

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับภัยคุกคามที่มีความซับซ้อน ครอบคลุมเชื่อมโยงในหลายมิติ ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของประชาชนและของรัฐมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ อาทิ สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางภูมิอากาศของโลก ตลอดจนในด้านกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม แนวทางการรับมือภัยคุกคามในรูปแบบเดิม จึงไม่สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นใหม่ได้ ส่งผลให้ประเทศไทย จึงจัดให้มีการเตรียมรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ผ่านการกำหนดเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับหน่วยงาน จนถึงระดับชุมชน

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีอำนาจหน้าที่^๑ เกี่ยวกับการวางแผนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีภารกิจในการประสานเครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ทั้งในด้านสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม ตลอดจนสนับสนุนงานด้านความมั่นคง และการจัดการวิกฤติระดับชาติ ทั้งนี้ ในด้านการจัดการภาวะวิกฤตและสาธารณภัย บทบาทหน้าที่ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมถูกระบุไว้ภายใต้ยุทธศาสตร์/แผนงานหลักระดับชาติ ประกอบด้วย

- (๑) ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)
- (๒) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
- (๓) แผนพินิจกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ
- (๔) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

โดยบทบาทหน้าที่ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในด้านการจัดการภาวะวิกฤตและสาธารณภัยในแต่ละยุทธศาสตร์/แผนงานหลักระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)^๒

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) คือยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทาง ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

^๑ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.๒๕๕๙ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.๒๕๖๐

^๒ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

บทบาทหน้าที่ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการภาวะวิกฤตและสาธารณสุขภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔.๓.๓ ให้มีการพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง โดยพัฒนาระบบ กลไกการบริหารจัดการ ตลอดถึงแผนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือกันอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้เป็นรูปธรรม ยกระดับการแบ่งปันข้อมูล ทรัพยากร การพัฒนาเทคโนโลยี และการฝึกอบรม ครอบคลุมและพร้อมรองรับภัยทุกประเภททั้งในปัจจุบันและอนาคต

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)^๓

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคง เฉพาะเรื่องรองรับการเตรียมพร้อมของประเทศ โดยการพัฒนากระบวนการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ ที่ต้องมีการฝึกกำลังจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทัพตั้งแต่ในภาวะปกติ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามต่างๆ ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติและภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมรองรับใน ๓ ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข ด้านภัยจากการสู้รบ และด้านวิกฤตการณ์ความมั่นคงโดยมีวิสัยทัศน์ คือ “ระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติที่ทุกภาคส่วน ตระหนัก เชื่อมัน พร้อมรับมือ และจัดการความเสี่ยงจากภัยคุกคามทุกรูปแบบอย่างบูรณาการ” บทบาทหน้าที่ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการภาวะวิกฤตและสาธารณสุขภายใต้ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) อยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติและจัดการความเสี่ยงอย่างบูรณาการ โดยส่งเสริมและพัฒนาระบบการสื่อสารกลางของประเทศทั้งระบบการสื่อสารหลักและสื่อสารสำรอง โดยมีฐานข้อมูลและบัญชีทรัพยากรด้านการสื่อสาร

แผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ^๔

แผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของฝ่ายทหาร ตามแผนป้องกันประเทศหรือภารกิจเพื่อความมั่นคงที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ตั้งแต่ภาวะปกติได้อย่างมีความประสานสอดคล้อง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ตามหน้าที่และขีดความสามารถที่ได้กำหนดไว้ในภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยกำหนดให้หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการเตรียมทรัพยากรได้จัดทำแผนเตรียมพร้อมทั้ง ๑๐ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านกำลังคน ๒) ด้านอาหาร ๓) ด้านน้ำ ๔) ด้านการคมนาคม ๕) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๖) ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ๗) ด้านอุตสาหกรรมและปัจจัยการผลิต ๘) ด้านเชื้อเพลิงและพลังงาน ๙) ด้านการประชาสัมพันธ์ และ ๑๐) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอื่นๆ

^๓ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี

^๔ แผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม และสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

ทั้งนี้ แผนพนักำกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ระบุให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยประสานงานหลักด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วยระบบสื่อสารโทรคมนาคม และระบบสารสนเทศ ดังนี้ ระบบโทรศัพท์ประจำที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ สถานีวิทยุคมนาคม สถานีเรดาร์ เครื่องวิทยุคมนาคม คลื่นความถี่วิทยุ สถานีดาวเทียมภาคพื้นดิน รถสื่อสารผ่านดาวเทียม ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและระบบสื่อสารโทรคมนาคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการระดมสรรพกำลังตามวงรอบ ๓ ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การระดมทรัพยากร และ การเลิกระดมทรัพยากร

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘^๕

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ระบุบทบาทหน้าที่และแนวทางปฏิบัติของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม^๖ ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยกำหนดให้หน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวง และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกัน ดังนี้

- (๑) ดำเนินการให้มีระบบสื่อสารและโทรคมนาคมทั้งระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง ระบบสื่อสารสำรอง ให้บริการฐานข้อมูลด้านสารสนเทศการสื่อสารให้สามารถใช้งานได้ในทุกสถานการณ์
- (๒) สนับสนุนข้อมูลสถานะและการพยากรณ์อากาศ และสถิติเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๓) ให้บริการฐานข้อมูลด้านการเตือนภัยและการสื่อสารในภาวะวิกฤตตลอดจนสนับสนุนการใช้ระบบสื่อสารสำรอง
- (๔) สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสาร การจัดช่องการสื่อสารสำรอง เพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน และสนับสนุนกำลังคน เพื่อบริการติดต่อสื่อสารได้ตลอดระยะเวลาช่วงที่เกิดภัยและพื้นที่ภายนอก เพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว
- (๕) ฟื้นฟูระบบสื่อสารเพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารได้

นอกจากนี้ ในกรณีที่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ สถาปนา *การสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน : สปฉ. (Emergency Support Function : ESF)*^๗ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จะมีบทบาทในการเป็นหน่วยงานหลักของส่วนงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สปฉ.๒) ในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบรวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

- (๑) จัดให้มีระบบสื่อสารและโทรคมนาคมทั้งระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารสำรอง ตลอดจนให้บริการฐานข้อมูลด้านสารสนเทศและการสื่อสารให้สามารถใช้งานได้ในทุกสถานการณ์

^๕ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

^๖ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.๒๕๕๙ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสังกัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

^๗ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ สถาปนาการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) เพียงส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งหรือหลายส่วนงานร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉิน ตามความจำเป็นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

- (๒) สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสาร การจัดช่องทางการสื่อสารสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน
- (๓) สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่เพื่อบริการติดต่อสื่อสารได้ตลอดระยะเวลาที่เกิดภัย
- (๔) สนับสนุนการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๕) รักษาความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เพื่อสนับสนุนให้การขับเคลื่อนภารกิจด้านการจัดการภาวะวิกฤตและสาธารณภัยระดับชาติ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเหมาะสมสถานการณ์ปัจจุบัน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงได้จัดตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ขึ้นตามมติการประชุมผู้บริหารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (Ministerial Operation Center : MOC) และสนับสนุนงานด้านความมั่นคงและการจัดการวิกฤตระดับชาติ โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยหลักในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งในสถานการณ์ปกติและภาวะฉุกเฉินด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม โดยมีปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นผู้อำนวยการ องค์กรประกอบในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- (๑) คณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๒) คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร^๔

มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ให้ข้อเสนอแนะเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีอำนาจในการกำกับ สั่งการศูนย์ปฏิบัติการของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนปฏิบัติการด้านความมั่นคงและด้านข่าวสาร

ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการฯ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นที่ปรึกษา ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการกองกลางและผู้อำนวยการกองสื่อสารโทรคมนาคม สป.ดศ. เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร^๕

ปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๒ ด้านดังนี้

ด้านติดตามสถานการณ์ มีอำนาจหน้าที่ วิเคราะห์ ติดตามสถานการณ์การดำเนินการ และให้คำแนะนำแนวทางการแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ประเมินผล ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้บริหาร ทำหน้าที่ประสานงานกับศูนย์ปฏิบัติการระดับกระทรวง และระดับจังหวัด เพื่อรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ รายงานผู้บริหาร รวมถึงการพัฒนาระบบ รูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการติดตามสถานการณ์ ประเมินผลปฏิบัติงานที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

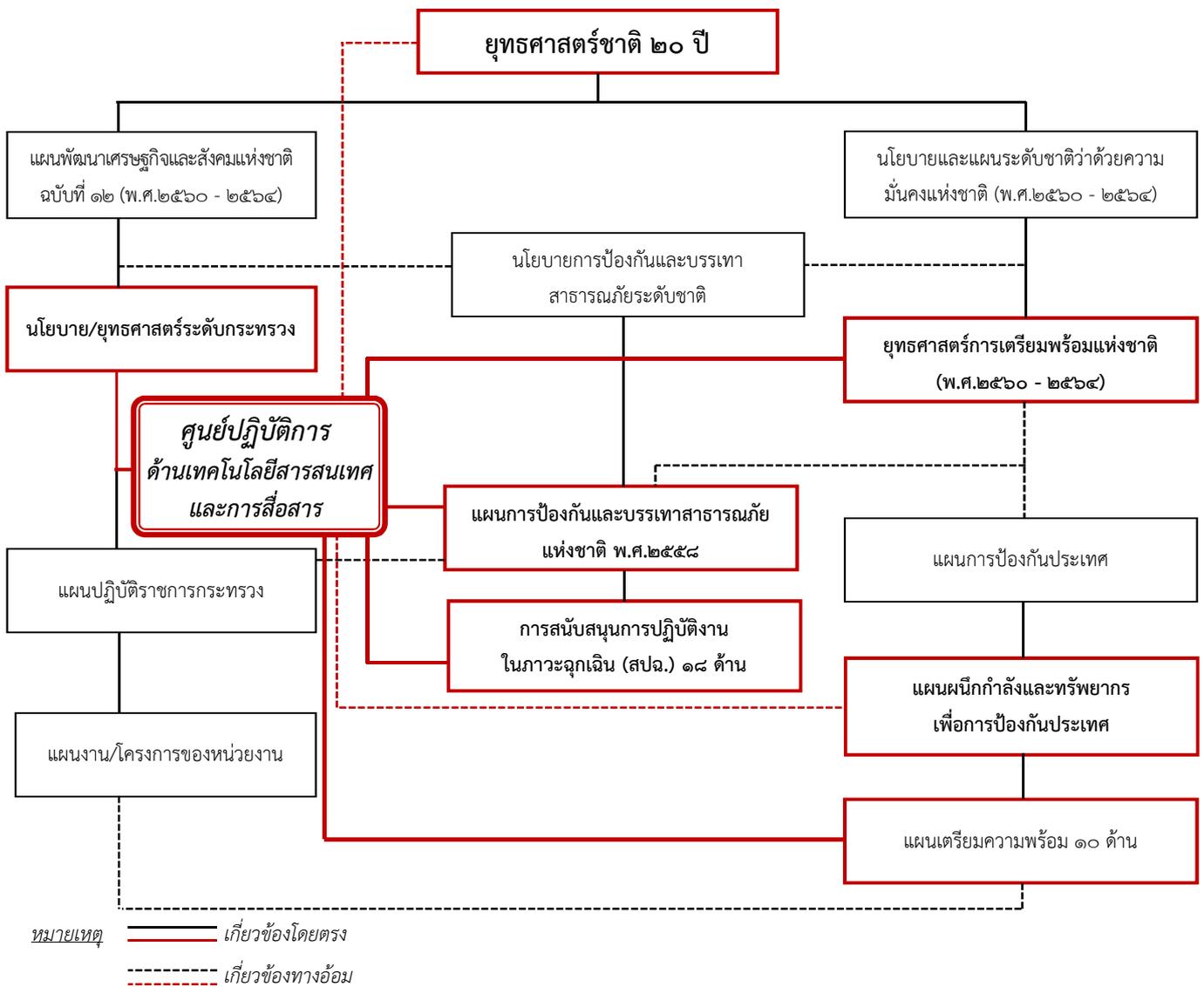
^๔ คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๘๑/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

^๕ คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๖๒/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ด้านปฏิบัติการข่าวสาร มีอำนาจหน้าที่ ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข่าวสาร เนื้อหา และข้อเท็จจริง พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศรองรับภัยด้านความมั่นคง กำหนดแนวทาง และประสานการปฏิบัติ ในการรวบรวม ประมวลผล บูรณาการ ข้อมูลข่าวสาร และบริหารจัดการข้อมูลในกระบวนการทำงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือในภาวะวิกฤติ กำหนดแนวทาง กำหนดรูปแบบ จัดทำและรวบรวมข้อมูลเสนอผู้บริหาร และสื่อสารมวลชน ผลิตสื่อสำหรับการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ และเผยแพร่ข่าวสารต่อสื่อมวลชนทุกประเภท ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างภาพลักษณ์ รวมถึงเป็นศูนย์กลางข่าวสารทางราชการ

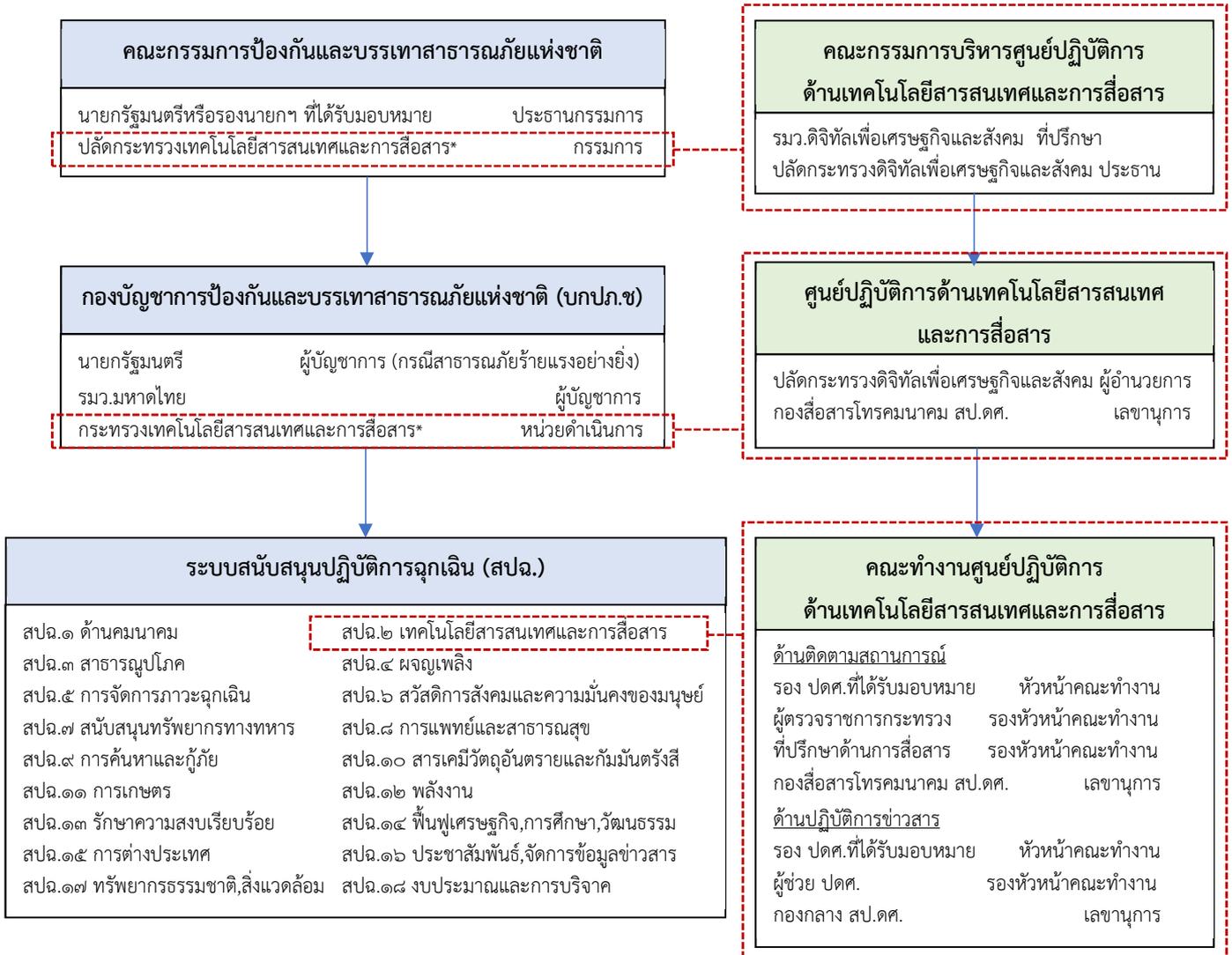
ทั้งนี้ คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการฯ มีรองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้าคณะทำงาน

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์/แผนงานระดับชาติ

แผนภาพที่ ๓ - ๑ : แสดงความเชื่อมโยงของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับยุทธศาสตร์/แผนงานระดับชาติ

ความเชื่อมโยงของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับกลไกการจัดการ
ด้านสาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

* หมายเหตุ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2559 ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสังกัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

แผนภาพที่ ๓ - ๒ : แสดงความเชื่อมโยงของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับกลไกการจัดการด้านสาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ส่วนที่ ๔

การจัดการสาธารณภัย กรณีพายุ “ปาบึก (PABUK)”

ภาพรวมการจัดการสาธารณภัย

การจัดการสาธารณภัย กรณีพายุ “ปาบึก (PABUK)” จำแนกตามห้วงระยะเวลาของการเกิดสาธารณภัย ตามกรอบวงจรการเกิดสาธารณภัย (Disaster Cycle) ดังนี้

ระยะก่อนเกิดสาธารณภัย (Pre-impact phase) .

ภาพรวมสถานการณ์

๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ พบหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงบริเวณทะเลจีนใต้ตอนล่าง ได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุดีเปรสชัน ความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ ๕๕ กม./ชม. .

๑ - ๓ มกราคม ๒๕๖๒ พายุดีเปรสชันบริเวณทะเลจีนใต้ตอนล่างดังกล่าวได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) ความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ ๖๕ กม./ชม. เคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกอย่างช้าๆ และเคลื่อนที่ลงสู่อ่าวไทยในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ โดยคาดว่าจะเคลื่อนขึ้นฝั่งบริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราชในช่วงค่ำของวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

การดำเนินงาน

การจัดการสาธารณภัยในระยะนี้ที่สำคัญ ได้แก่

(๑) **การประเมินสาธารณภัย** โดยกรมอุตุนิยมวิทยา ได้ติดตามเฝ้าระวังและคาดการณ์ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยกรมอุตุนิยมวิทยาได้รายงานการพยากรณ์อากาศและออกประกาศแจ้งเตือนประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดสถานการณ์

(๒) **การเตรียมความพร้อม**

(๒.๑) **การเตรียมความพร้อมด้านนโยบาย**

เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๕.๐๐ น. คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เรียกประชุมคณะกรรมการ เพื่อเตรียมการเผชิญเหตุการณ์ กรณี พายุ “ปาบึก” (PABUK) ใน ณ ห้องประชุมราชสีห์ กระทรวงมหาดไทย โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะ ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เป็นประธานการประชุม ซึ่งปลัดกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม มอบหมายให้ ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร เป็นผู้แทนกระทรวงฯ เข้าร่วมประชุม

ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร ได้รายงานผู้บริหารทราบ โดยให้ความเห็นว่า เห็นควรให้ ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชับเคลื่อนในการเฝ้าติดตามสถานการณ์ บริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤต และให้ศูนย์ปฏิบัติการฯ กระจายข่าวสาร กรณีพายุ “ปาบึก” (PABUK) ให้หน่วยงานต่าง ๆ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรับทราบ ทั้งนี้ ศูนย์ปฏิบัติการฯ ได้แจ้งเตือนหน่วยงานในสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงศูนย์สายลม กสทช. กรณี พายุ “ปาบึก” (PABUK) ได้รับทราบทางกลุ่ม LINE

ในการนี้ คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดย รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (นาวาอากาศเอก สมศักดิ์ ขาวสุวรรณ์) จึงได้ประสานศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้เตรียมห้องศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (MOC) ชั้น ๖ พร้อมระบบ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และขอความอนุเคราะห์ บมจ. ทีโอที ติดตั้งระบบวิทยุสื่อสาร บมจ. กสท โทรคมนาคม เตรียมระบบวิทยุดิจิทัลทรังค์ (DTRS) และติดตั้งระบบ CAT Conference เพื่อเชื่อมโยงไปยัง กรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อรายงานการพยากรณ์อากาศ และเฝ้าติดตาม

ภาพที่ ๔ - ๑ : การประชุมคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเตรียมการเผชิญเหตุการณ์ กรณี พายุ “ปาบึก” (PABUK) เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุมราชสีห์ กระทรวงมหาดไทย

๓ มกราคม ๒๕๖๒ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ประชุมทางไกลผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๖ จังหวัด โดยกำชับให้ บกปภ.ช. ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งปฏิบัติตามแผน รายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ ๔ - ๒ : นายกรัฐมนตรี ประชุมทางไกลผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๖ จังหวัด เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

(๒.๒) การเตรียมความพร้อมด้านการรับมือเหตุการณ์

วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๐.๐๐ น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดร.พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์) ได้เป็นประธานการประชุมศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อรับมือสถานการณ์กรณี พายุ “ปาบึก” (PABUK) ณ ห้องศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (MOC) โดยมีข้อสั่งการ ให้ บมจ. กสท โทรคมนาคม สนับสนุนเครื่องวิทยุ DTRS จำนวน ๒๐ เครื่อง ให้กับ สำนักงานอธิบดีมหาวิทยาลัยจังหวัด เพื่อใช้ในการประสานงาน รองรับการติดต่อสื่อสารปกติและวิกฤต พร้อมตั้งมอบหมายให้ทำ interconnect ระหว่างวิทยุอนาล็อก และ DTRS และระบุพิกัดเสาส่งสัญญาณและความครอบคลุมการให้บริการของระบบสื่อสาร

ภาพที่ ๔ - ๓ : การประชุมศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อรับมือสถานการณ์กรณี พายุ “ปาบึก” (PABUK) เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๐.๐๐ น.ณ ห้องศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (MOC)

วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๒๔ (บก.ปภ.ช)/๖๑๓ ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ดำเนินการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์พายุฤดูร้อนของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำชับให้ ติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของสิ่งก่อสร้าง ที่พักอาศัย เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ ทรัพยากร เครื่องจักรกล และประชาสัมพันธ์ถึงช่องทางการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดจุดปลอดภัยไว้รองรับการพักพิงสำหรับผู้อพยพ จำนวน ๑,๑๔๔ จุด สามารถรองรับผู้อพยพได้จำนวน ๓๑๑,๗๔๐ คน หากมีความจำเป็นต้องมีการอพยพพร้อมเตรียมสิ่งของสำหรับดำรงชีพ และสิ่งจำเป็นไว้ยังจุดดังกล่าว มีทีมรักษาความปลอดภัย ดูแลทรัพย์สินของประชาชน และครอบครัวที่อพยพไปยังจุดพักพิง เพื่อสร้างความมั่นใจ ป้องกันมิฉ้อฉลเข้าซ้ำเติมประชาชน และมีกำลังสำคัญจากประชาชนจิตอาสา และจัดตั้งโรงครัวพระราชทานในจุดที่มีการรวมประชาชนตามพระราชโบาย ทั้งนี้ จากการตรวจสอบพบว่าการอพยพประชาชนไปยังจุดรองรับการพักพิง ในพื้นที่ ๗ จังหวัด ๓๑ อำเภอ จำนวน ๒๔๘ จุด รวมจำนวน ๓๔,๓๒๕ คน ส่วนใหญ่เป็นการอพยพประชาชนจากพื้นที่ติดชายทะเล ให้ความสำคัญกับการดูแล เส้นทางคมนาคมขนส่ง และสถาปนาระบบสื่อสารร่วมระหว่างพลเรือน และทหาร มีแผนสำรองฉุกเฉิน โดยมีหลักการปฏิบัติที่สำคัญ คือ ไม่ให้ประชาชนผู้ประสบภัยถูกตัดขาดจากระบบการสื่อสาร จัดให้อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์ให้บริการส่วนหน้าในพื้นที่รับฟัง

ข้อมูลข่าวสาร ความต้องการของประชาชน ตลอดจนชี้แจงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่สาธารณะ และเน้นย้ำกรณีมีพื้นที่ประสบภัย ให้จัดเจ้าหน้าที่เข้าเร่งดำเนินการสำรวจความเสียหาย และดูแลช่วยเหลือประชาชนให้กลับมาใช้ชีวิตตามปกติโดยเร็วที่สุด หากพบว่าเกิดความเสียหายก็จะเร่งดำเนินการช่วยเหลือตามระเบียบกฎหมาย และเร่งฟื้นฟูสิ่งสาธารณประโยชน์ ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น โรงเรียน สะพาน ไฟฟ้า ประปา และอื่นๆ ให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดย บมจ. กสท โทรคมนาคม ได้สนับสนุนเครื่องวิทยุ DTRS จำนวน ๒๐ เครื่อง ให้กับสำนักงานอุตุนิยมวิทยาจังหวัด และส่งมอบให้ จัดส่งวิทยุ DTRS ให้กับ เพื่อใช้ในการประสานงานรองรับการติดต่อสื่อสารปกติและวิกฤต พร้อมทั้งรายชื่อผู้ประสานงานประจำสำนักงานบริการลูกค้า บมจ. กสท โทรคมนาคม ทั้ง ๒๐ แห่ง ในภาคใต้ ให้ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทราบ

บมจ. กสท โทรคมนาคม เตรียมพร้อมรถ Mobile เพื่อขยายเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ My by CAT, รถ Mobile เครื่องปั่นไฟขนาด ๘-๓๐ KV จำนวน ๑๒ คัน รวมถึงประสานงานกับ Vender ในการสำรองอุปกรณ์ spare part อุปกรณ์ระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่อาจเกิดความเสียหายจากภัยพิบัติ

บมจ. ทีโอที ได้ส่ง รถสื่อสารดาวเทียม C-Band รถ TOT เพื่อสนับสนุนระบบการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งติดตั้งระบบสื่อสารดาวเทียม Ipstar ประจำทุกจังหวัดที่ประสบภัย พร้อมทีมงานและอุปกรณ์ตามสถานการณ์ สนับสนุนวิทยุสื่อสารย่าน VHF ให้กับจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และนราธิวาส ติดตั้งระบบโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ตไวไฟ ในศูนย์บัญชาการ และศูนย์อพยพ จำนวน ๓๒ แห่ง ใน ๑๑ จังหวัด และส่งเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานที่ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด

ในการนี้ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดเตรียมระบบสื่อสารสำรองให้หน่วยงานต่าง ๆ ใช้งานระบบวิทยุดิจิทัลทรังค์ เรดิโอ สำหรับหน่วยงาน ๓๐ หน่วยงาน ในระดับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อใช้เป็นระบบสำรองในกรณีที่ระบบสื่อสารหลักเกิดความเสียหาย ดังนี้

๑	ทำเนียบรัฐบาล/สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	๑๖	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๒	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	๑๗	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๓	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง	๑๘	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๔	สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	๑๙	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๕	สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๒๐	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
๖	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๒๑	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๗	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๒๒	กรมประชาสัมพันธ์
๘	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	๒๓	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๙	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒๔	สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ
๑๐	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน	๒๕	กรมอุตุนิยมวิทยา
๑๑	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์	๒๖	สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ
๑๒	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๒๗	กรมการปกครอง
๑๓	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	๒๘	สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ
๑๔	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	๒๙	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
๑๕	สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	๓๐	กรมการสรรพกำลังกลาโหม

ตารางที่ ๔ - ๑ : รายชื่อหน่วยงานที่มีการจัดเตรียมระบบสื่อสารสำรอง เพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ระยะเกิดสาธารณภัย (Impact-phase)

ภาพรวมสถานการณ์

๔ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๒.๔๕ น. พายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) ได้เคลื่อนขึ้นฝั่ง บริเวณระหว่างอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ละติจูด ๘.๒ องศาเหนือ ลองจิจูด ๑๐๐.๒ องศาตะวันออก ความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ ๗๕ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือด้วยความเร็ว ๑๘ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทำให้ภาคใต้มีฝนตกเป็นบริเวณกว้าง และมีฝนตกหนักถึงหนักมากหลายพื้นที่

๕ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๐๔.๐๐ น. พายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) มีศูนย์กลางอยู่บริเวณอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ที่ละติจูด ๘.๕ องศาเหนือ ลองจิจูด ๙๘.๗ องศาตะวันออก ความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ ๖๕ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกก่อนทางเหนือเล็กน้อยด้วยความเร็ว ๑๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากหลายพื้นที่ กับมีลมกระโชกแรงบริเวณจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง พังงา ภูเก็ต และกระบี่

การดำเนินงาน

การจัดการสาธารณภัยในระยะนี้ที่สำคัญ ได้แก่

(๑) การควบคุมสถานการณ์

กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ได้ประชุมเตรียมการเผชิญเหตุการณ์พายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) ร่วมกับกองมนตรี ๔ ท่าน ได้แก่ (๑) นายพลอากาศ สุวรรณรัฐ (๒) พลเอก ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ (๓) พลเอกไพบุลย์ คุ่มฉายา และ (๔) พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ โดยองคมนตรีร่วมให้ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมอบหมายให้ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร เป็นผู้แทนกระทรวงฯ เข้าร่วมประชุม โดยได้รายงานความพร้อมในการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเมื่อมีการร้องขอ และได้มีการสนับสนุนระบบสื่อสารในศูนย์บัญชาการและศูนย์อพยพ จำนวน ๓๒ แห่ง ใน ๑๑ จังหวัด รวมถึงเปิดศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรองรับสถานการณ์วิกฤต

ภาพที่ ๔ - ๔ : การประชุมเตรียมการเผชิญเหตุการณ์พายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) ร่วมกับกองมนตรี เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) การบริหารด้านการสื่อสาร

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้เปิดศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รองรับสถานการณ์วิกฤต โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ติดตามเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ร่วมกับกรมอุตุนิยมวิทยา สำนักงานสถิติแห่งชาติ บมจ. ทีโอที บมจ. กสท โทรคมนาคม และ บจ. ไปรษณีย์ไทย ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยมีการประชุมร่วมกันตามวงรอบ รอบเช้าเวลา ๑๐.๓๐ น. รอบเย็นเวลา ๑๕.๐๐ น.

การส่งทรัพยากรด้านการสื่อสารเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ประสบภัย

(๑) กระทรวงมหาดไทย จัดส่งรถสื่อสารผ่านดาวเทียม ๕ คัน ระบบประชุมทางไกล เชื่อมโยงกับตึกไทยคู่ฟ้าทำเนียบรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และ ๑๔ จังหวัดภาคใต้ รวม ๑๙ แห่ง

(๒) สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน รถสื่อสารผ่านดาวเทียม ๑ คัน รถสื่อสาร ๑ คัน

(๓) บมจ. ทีโอที รถสื่อสารผ่านดาวเทียม ๑ คัน รถระบบ ๓G เคลื่อนที่ ๑ คัน ซิม TOT Mobile จำนวน ๔๙๐ ซิม (สำหรับเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย) ระบบสื่อสารดาวเทียม IPStar ประจำทุกจังหวัดที่ประสบภัย วิทยุสื่อสารย่าน VHF เพื่อสื่อสารกับจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และนราธิวาส

(๓) การให้ความช่วยเหลือภาคประชาชน

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง ได้จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ และประสานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ ๑๔ จังหวัดภาคใต้ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดเพชรบุรี ณ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ตลอดจนประสานการปฏิบัติกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ทั้ง ๑๖ จังหวัด

ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ทั้ง ๑๖ จังหวัด ได้เตรียมการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี และผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยจัดทำแผนเผชิญเหตุที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการแจ้งเตือน และกำหนดจุดปลอดภัยให้ประชาชน

ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๑) บมจ. ทีโอที ให้บริการระบบ TOT Mobile โทรฟรีทุกเครือข่าย ๕๐ นาที พร้อมอินเทอร์เน็ต ๑ GB ตั้งแต่วันที่ ๕ - ๗ มกราคม ๒๕๖๒ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมพร สุราษฎร์ธานี และสงขลา

(๒) บมจ. กสท โทรคมนาคม ให้บริการโทรฟรีทุกเครือข่าย ๖๐ นาที พร้อมอินเทอร์เน็ต ๑ GB และให้ลูกค้า my แบบรายเดือน ขยายระยะเวลาชำระค่าบริการออกไป ๑ เดือน ตั้งแต่วันที่ประสบภัยถึงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

(๓) บมจ. แอดวานซ์ อินโฟ เซอร์วิส ให้บริการโทรฟรีทุกเครือข่าย ๕๐ นาที พร้อมอินเทอร์เน็ต ๑ GB ตั้งแต่วันที่ ๕ - ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

(๔) บมจ. ทูมูฟ เอช ให้บริการโทรฟรีทุกเครือข่าย ๕๐ นาที พร้อมอินเทอร์เน็ต ๑ GB และขยายเวลาชำระค่าบริการลูกค้ารายเดือน ตั้งแต่วันที่ ๕ - ๖ มกราคม ๒๕๖๒ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

(๕) บมจ. ดีแทค ให้บริการโทรฟรีทุกเครือข่าย ๕๐ นาที พร้อมอินเทอร์เน็ต ๑ GB ตั้งแต่วันที่ ๔ - ๖ มกราคม ๒๕๖๒ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

(๖) บริษัท ทริปเปิลที อินเทอร์เน็ต จำกัด ให้พื้นที่ที่ประสภัยสามารถใช้บริการ 3BB WiFi ฟรี โดยไม่ต้อง Log in

การให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ ของหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

- บมจ.กสท โทรคมนาคม เขตใต้มอบน้ำสะอาดให้นายอำเภอทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช และจุดตั้งคร้วพระราชทาน เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

- บมจ.ทีโอที มอบน้ำดื่มให้ศูนย์พักพิงท่าศาลา ปากนคร และปากพอง จ.นครศรีธรรมราช จำนวน ๒๐๐ โหล เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

- บริษัท ไพรซิเนียไทย จำกัด โดย นายณรินทร์ ไทยสยาม ผู้ช่วยฝ่ายไพรซิเนียเขต ๘ และทีมงาน ลงพื้นที่ ที่ทำการไพรซิเนียทุ่งสง เพื่อให้กำลังใจพนักงาน เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ระยะหลังเกิดสาธารณภัย (Post-impact phase)

ภาพรวมสถานการณ์

๕ มกราคม ๒๕๖๒ พายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) ได้อ่อนกำลังลงเป็นพายุดีเปรสชัน และอ่อนกำลังลงเป็นหย่อมความอากาศต่ำกำลังแรง เมื่อเวลา ๒๐.๐๐ น.

การดำเนินงาน

การจัดการสาธารณภัยในระยะนี้ที่สำคัญ ได้แก่

(๑) การให้ความช่วยเหลือ บรรเทาทุกข์

วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ รัฐบาลจัดกิจกรรมรับบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) ผ่าน “กองทุนเงินช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย สำนักนายกรัฐมนตรี” ในชื่อ “รวมน้ำใจไทย ช่วยวาตภัยได้” ถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ โดยมีนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีร่วมบริจาค มียอดเงินบริจาคเฉพาะช่วงถ่ายทอดสด ทั้งสิ้น ๑๓๒,๓๔๑,๓๔๑ บาท

วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการภาษีเพื่อเยียวยาผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) จำนวน ๒ มาตรการ ได้แก่

(๑) มาตรการหักลดหย่อนภาษีสำหรับการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยบริจาคผ่านหน่วยงานส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล องค์กรหรือสถานสาธารณกุศล หรือผ่านเอกชนที่เป็นตัวแทนรับบริจาคที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมสรรพากร

(๒) มาตรการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค ในส่วนของผู้ประสบภัยที่ได้รับบริจาค เงินชดเชยจากรัฐบาล หรือ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคนอกเหนือไปจากเงินชดเชยจากรัฐบาลจะไม่นำมาคำนวณเป็นเงินได้ แต่จะต้องไม่เกินกว่ามูลค่าความเสียหายที่ได้รับ

รวมถึงมาตรการทางการเงินของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) จำนวน ๗ แห่ง รวม ๑๙ มาตรการ ประกอบด้วย การพักชำระหนี้ตั้งแต่ ๓-๖ เดือน การให้สินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินหรือการซ่อมแซม

กระทรวงการคลัง อนุมัติขยายวงเงินตรองราชการในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด แก่จังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากพายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) จากเดิมจังหวัดละ ๒๐ ล้านบาท เป็นจังหวัดละ ๕๐ ล้านบาท เพื่อใช้จ่ายในการช่วยเหลือประชาชน

(๒) การสำรวจความเสียหาย พื้นที่สภาพ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดทำรายงานความเสียหายเบื้องต้นให้ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช) โดยความเสียหายจากพายุ ปาบึก (PABUK) ส่งผลกระทบต่อระบบสื่อสาร ดังนี้

สื่อสารไร้สาย

- (๑) บมจ. ทีโอที กระทบ ๑,๕๘๓ สถานี
- (๒) บมจ. กสท โทรคมนาคม กระทบ ๒,๙๕๐ สถานี
- (๓) บมจ. ทูมูฟเอช กระทบ ๔,๕๑๙ สถานี
- (๔) บมจ. ดีแทค กระทบ ๔,๔๐๐ สถานี
- (๕) บมจ. แอดวานซ์ อินโฟ เซอร์วิส กระทบ ๕,๔๐๐ สถานี

สื่อสารแบบมีสาย

(๑) บมจ. ทีโอที สายไฟเบอร์ใยแก้วนำแสง ขาด ๑ เส้นทาง ที่จังหวัดชุมพร ขาด ๒ เส้นทาง ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่กระทบบริการ

(๒) บมจ. กสท โทรคมนาคม สายไฟเบอร์ใยแก้วนำแสง ขาด ๘ เส้นทาง กระทบโหนด ๑๙ โหนด ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่กระทบบริการ กระทบโหนด ๑ โหนด ที่จังหวัดสงขลา

(๓) ระบบอินเทอร์เน็ตประชารัฐ ส่วนใหญ่เกิดจากไม่มีกระแสไฟฟ้า โดย จังหวัดชุมพร กระทบ ๑๒ หมู่บ้าน จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระทบ ๒๓ หมู่บ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช กระทบ ๒๑๘ หมู่บ้าน จังหวัดพัทลุง กระทบ ๔ หมู่บ้าน จังหวัดสงขลา กระทบ ๑๐ หมู่บ้านจังหวัดยะลา กระทบ ๑๗ หมู่บ้าน จังหวัดนราธิวาส กระทบ ๑๐ หมู่บ้าน

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ ดศ ๐๒๑๐/ว๖๖๗ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง ขอข้อมูลการสำรวจความเสียหายและการสนับสนุนด้านการสื่อสาร กรณี พายุ "ปาบึก (PABUK)" ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๔ หน่วยงาน โดยมีหน่วยงานรายงานข้อมูล จำนวน ๗ หน่วยงาน ดังนี้

๑. กระทรวงมหาดไทย	-
๒. กระทรวงกลาโหม	-
๓. กระทรวงสาธารณสุข	-
๔. กระทรวงคมนาคม	รายงานข้อมูล
๕. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รายงานข้อมูล
๖. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	รายงานข้อมูล
๗. กระทรวงพลังงาน	รายงานข้อมูล
๘. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	รายงานข้อมูล
๙. กรมการปกครอง	-
๑๐. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	-
๑๑. กรมเจ้าท่า	รายงานข้อมูล
๑๒. กรมประมง	รายงานข้อมูล
๑๓. กสทช.	-
๑๔. สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ	-

เสาและอุปกรณ์วิทยุสื่อสาร ได้รับผลกระทบ จำนวน ๒ หน่วยงาน คือ

(๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๓ แห่ง (สถานีตำรวจทางหลวง ๔ กองกำกับการ ๗ กองบังคับการตำรวจทางหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช, สำนักงานตำรวจภูธร บางมะเดื่อ จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สำนักงานตำรวจภูธร บ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

(๒) กรมประมง ๒ แห่ง (ศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า-ออกเรือประมงนครศรีธรรมราช - สำนักจุดตรวจเรือประมงส่วนหน้าท่าศาลา(FIP)ศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า-ออกเรือประมงขนอม - สำนักจุดตรวจเรือประมงส่วนหน้าท้องเนียน (FIP))

(๓) การประเมินผลการจัดการสาธารณภัย

ทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการสาธารณภัย ได้ดำเนินการรวบรวม สรุปผลการดำเนินงาน รวมถึงถอดบทเรียนการจัดการสาธารณภัยในขอบเขตความรับผิดชอบ โดย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดทำสรุปการดำเนินการเบื้องต้นเพื่อรายงานกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช) และสรุปบทเรียนการจัดการสาธารณภัยของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ กระทรวงดิจิทัล กรณี การรับมือพายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) เพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อจัดการความรู้ในการบริหารจัดการ สนับสนุนด้านการสื่อสารอย่างบูรณาการ

ส่วนที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

แม้ว่าพายุ "ปาบึก (PABUK)" จะเป็นพายุหมุนเขตร้อนลูกแรกในรอบ ๖๘ ปี ที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยในเดือนมกราคม แต่ก็ไม่ใช่ครั้งแรกที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับพายุ ซึ่งในอดีตมีพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนที่เข้าสู่ประเทศไทยที่มีความรุนแรงใกล้เคียงกันและสร้างความเสียหายเป็นอย่างมาก คือพายุโซนร้อนแฮเรียต (Harriet ๖๒xx) ซึ่งก่อตัวเป็นดีเปรสชันฝนทะเลจีนใต้ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๕ เคลื่อนที่เข้าสู่อ่าวไทยตอนล่างและทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อนความเร็วลมรอบศูนย์กลาง ๙๓ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ขึ้นฝั่งที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๕-๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๕ เกิดพายุลมแรง ทะเลมีคลื่นจัด ฝนตกหนักกระจายไปทั่วตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ถึงนราธิวาส รวมพื้นที่ประสบภัย ๑๒ จังหวัด มีผู้เสียชีวิต ๙๓๕ คน สูญหาย ๑๙๔ คน บ้านเรือนพังทลายกว่า ๕ หมื่นหลังคาเรือน นาข้าวเสียหายหลายแสนไร่ อาคารสถานที่ราชการ ๑๙๖ หลัง โรงเรียน ๙๓๘ แห่ง วัด ๕๐๑ แห่ง มูลค่าความเสียหายคิดเป็นหลายพันล้านบาท ในขณะที่ความเสียหายที่เกิดจากพายุ "ปาบึก (PABUK)" ที่มีความเร็วลมสูงสุดได้ ๘๙ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่กว้างกว่า ๓,๗๖๙ หมู่บ้าน ใน ๒๓ จังหวัด มีผู้เสียชีวิต ๕ ราย บาดเจ็บ ๒ ราย ตลอดจนสร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินทั้งของประชาชนและของรัฐในบริเวณดังกล่าว ๒๖๕,๑๓๒ ครุฑเรือน บ้านเรือนเสียหายทั้งสิ้น ๔๐๕ หลัง บางส่วน ๕๓,๐๐๘ หลัง จะเห็นได้ว่าพายุ "ปาบึก (PABUK)" กระทบในพื้นที่ ๒๓ จังหวัด ซึ่งมีผลกระทบต่อมากกว่าในอดีต ที่มีพื้นที่ประสบภัยเพียง ๑๔ จังหวัด แต่ลดความสูญเสียของชีวิตประชาชน จากมีผู้เสียชีวิต ๙๓๕ คน สูญหาย ๑๙๔ คน จากพายุโซนร้อนแฮเรียต ในขณะที่พายุ "ปาบึก (PABUK)" มีผู้เสียชีวิต ๕ ราย บาดเจ็บ ๒ ราย แสดงให้เห็นถึงการเตรียมความพร้อมของทางราชการและประชาชน

ปัจจัยความสำเร็จในการเตรียมเผชิญเหตุพายุ "ปาบึก" ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อยู่ที่ระบบบัญชาการเหตุการณ์ตามกฎหมายและแผนว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังจะเห็นได้จากจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ ได้มีการเตรียมการตามข้อสั่งการของผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตลอดจนดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุจากจังหวัดโดยเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งเตือนหน่วยงาน ประชาชน การสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนก่อนเกิดภัยผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีการนำประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย อพยพไปพื้นที่พักพิงก่อนเกิดเหตุ ซึ่งประชาชนได้ให้ความร่วมมือกับภาครัฐเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังได้จัดกำลังพล เครื่องจักรกล เข้าประจำในจุดเสี่ยงภัยรองรับการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือประชาชนไว้เป็นการล่วงหน้า โดยมีจุดปลอดภัยที่สามารถรองรับการพักพิงสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจะได้มีการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งสาธารณูปโภค สถานที่ราชการ ศาสนสถานต่างๆ ตลอดจนดูแลช่วยเหลือประชาชนให้กลับมาใช้ชีวิตตามปกติโดยเร็วที่สุดอย่างทั่วถึง

จากการถอดบทเรียนการบริการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤต กรณีศึกษา : พายุปากบี (PABUK) พบว่าการดำเนินการประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุพายุ “ปากบี” เป็นไปตามกฎหมายและแผนว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเฉพาะการสถาปนาส่วนงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงฯ โดยการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ เพื่อเป็นหน่วยงานหลักของ ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินที่ ๒ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สปฉ.๒) ในการบริหารจัดการการสื่อสารภาวะวิกฤต ทำให้มีศูนย์กลางการบริหารจัดการอย่างชัดเจนมี Single Command เป็นเอกภาพ และผู้บริหารของกระทรวง ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากตั้งแต่ระดับนโยบาย คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พร้อมคณะผู้บริหารของกระทรวง นำโดยปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง ผู้ตรวจราชการกระทรวง จึงทำให้การประสานงาน รวมทั้งทำให้เกิดความร่วมมือเป็นอย่างดี ของหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นไปอย่างมีเอกภาพในการดำเนินงาน ทำให้ผู้บริหารของหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการบัญชาการ ครั้งนี้โดยเฉพาะกรมอุตุนิยมวิทยา มีการทำงานเชิงรุก มีการพยากรณ์ที่แม่นยำ มีการบัญชาการอย่างใกล้ชิดกับกระทรวง ทำให้ทุกฝ่ายให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤต และเป็นต้นแบบในการดำเนินงานในครั้งต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความสูญเสียของชีวิตประชาชน

ข้อเสนอแนะ:

๑) ให้ศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร (war room) รองรับการใช้งานตลอด ๒๔ ชั่วโมง พร้อมปฏิบัติงานรองรับสถานการณ์ ตลอดจนให้แต่ละหน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประจำ ณ ที่ตั้งของตนเอง เพื่อรองรับสถานการณ์ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เช่นกัน

๒) ให้มีการจัดทำแผนเตรียมพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ที่มอบให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานหลักตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินที่ ๒ (สปฉ.๒) เพื่อการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพควรมีการจัดทำแผนเตรียมพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยจัดทำแผนเตรียมพร้อมเพื่อเป็นแผนแม่บทในการปฏิบัติการ แผนเผชิญเหตุ ให้ทุกหน่วยงานทำบัญชีทรัพยากรสื่อสารให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเตรียมพร้อมสนับสนุนภารกิจด้านการสื่อสารของประเทศได้ทันทีที่เกิดภัย พร้อมข้อมูลผู้ติดต่อประสานงาน การระดมทรัพยากร จัดทำแผนทรัพยากร จัดทำระเบียบปฏิบัติ (Standard Operation Procedure : SOP) อุปกรณ์เครื่องมือภายในศูนย์ให้รองรับ มีบุคคลากรในการปฏิบัติงาน ๒๔ ชั่วโมง โดยให้มีการใช้ระบบวิทยุเป็นระบบสื่อสารสำรอง มีการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุอย่างสม่ำเสมอ

๓) หน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทางการดำเนินงานในภาวะวิกฤต เพื่อเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤต และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการช่วยเหลือประชาชน และแก้ปัญหาการกู้คืนโครงสร้างพื้นฐานให้กลับมาใช้งานโดยอย่างมีประสิทธิภาพโดยเร็ว

๔) พัฒนากฎหมาย ระเบียบ ในการให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนโดยใช้มาตรการด้านต่างๆ อาทิ การลดภาษี หรือยกเว้นภาษีในการนำเข้าอุปกรณ์ หรือการให้ความช่วยเหลือประชาชนให้สามารถติดต่อสื่อสารได้

๕) ในการจัดการสื่อสารในสภาวะวิกฤตควรมีความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ทหาร ตำรวจ พลเรือน กสทช. รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาชน จิตอาสา

๖) ควรมีการให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายโดยเฉพาะกับเครือข่ายภาคประชาชน เช่น สมาคมนักวิทยุสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ซึ่งมีเครือข่ายนักวิทยุสมัครเล่นทั่วประเทศ สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง โดยเฉพาะกรณีการติดต่อสื่อสารหลักกลุ่ม ไฟฟ้าดับ เป็นต้น

๗) ควรมีการจัดวางระบบสื่อสารหลัก อย่างน้อย ๒ ระบบ และระบบสื่อสารสำรอง ๑ ระบบ อย่างไรก็ตามควรมีการนำระบบสื่อสารที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เช่น โครงข่ายจะต้องดำเนินการในลักษณะโครงข่ายแห่งชาติ เพื่อภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ (National Mobile Broadband Network for Public Protection and Disaster Relief (PPDR)) โดยมีศูนย์ควบคุมกลาง (Central Control Center) บริหารจัดการโครงข่ายดังกล่าว เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ติดต่อสื่อสารได้อย่างชัดเจน ยิงขึ้น ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงข่ายหลักดังกล่าว ควรเป็นหน้าที่ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๘) ควรมีการเชื่อมโยง ระดับชุมสาย เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริง เมื่อเกิดเหตุจริง รวมทั้งการ Roaming กลุ่มเบอร์ ทุกค่าย ทุกระบบ สามารถใช้งาน ข้ามระบบ กันได้ เช่น AIS & TRUE & DTAC & CAT & TOT & ดำรวจ

๙) CAT & TOT ควรเป็น Main ในการนำสร้างเสาสื่อสาร และ ทุกหน่วยงาน และ Operator มาใช้ กรณีน่าจะต้องดำเนินการก่อน เลือกในจุดที่มีความเสี่ยงด้านความมั่นคง เช่น ชายแดน จุดที่มีปัญหาบ่อย ๆ ทั้งนี้ คงจะต้องหารือกันทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งจะต้องดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมาย

๑๐) เพื่อประสิทธิภาพที่ดีและแม่นยำยิ่งขึ้นในการพยากรณ์และการเตือนภัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับเครือข่ายต่างๆ โดยเฉพาะเครือข่ายจากนานาชาติ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย และการเกิดภัยต่างๆ ในทุกวันนี้ในวันจะมีมากขึ้น และรุนแรงขึ้น อันเป็นผลมาจากสภาวะโลกร้อน ตลอดจนควรมีการพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ให้ทันสมัย แม่นยำขึ้น อันนำมาซึ่งการลดผลกระทบจากการเสี่ยงภัย และการป้องกันภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรมีแอปพลิเคชันใหม่ ๆ และรองรับเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้การเผยแพร่ข่าวสารให้ถึงมือประชาชนโดยตรง รวมทั้งการเตือนภัยควรใช้วิธีการเตือนภัยให้ประชาชนโดยใช้ SMS ให้ข่าวสารถึงมือประชาชนโดยตรง และมีความร่วมมือกับผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภาคเอกชน

๑๑) ควรมีการเพิ่มบุคลากรรับผิดชอบศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของกระทรวง รวมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากปัจจุบันไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง มักเป็นงานเฉพาะกิจ จึงทำให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง และไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร

บรรณานุกรม

กอร์วี นาคจรุง. แนวคิดการพัฒนาาระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับการเลือกใช้เครื่องจักรก่อสร้างเพื่อสนับสนุนความช่วยเหลือและฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติ. วิทยานิพนธ์ วศ.ม. กรุงเทพฯ :

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

คณะกรรมการเตรียมพร้อมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔).

กรุงเทพฯ : สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๖๐.

ประยุทธ์ คงอินทร์. พายุหมุนเขตร้อน (Tropical Cyclone). (บทความ). สุรินทร์ : สำนักวิทยบริการและ

เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๔๓.

ปรารธนา ยามานนท์. ประสบการณ์จัดการสาธารณภัยของพยาบาลวิชาชีพในเหตุการณ์สึนามิ. วิทยานิพนธ์ พย.ม.

กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. สรุปรายงานสถานการณ์สาธารณภัย. (เอกสารรายงาน). กรุงเทพฯ :

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๖๒.

อุตุนิยมิวิทยา,กรม. สรุปรายงานผู้บริหารเหตุการณ์พายุโซนร้อน “ปาบึก” (PABUK) บริเวณภาคใต้

ของประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๓ - ๗ มกราคม ๒๕๖๒. (เอกสารรายงาน). กรุงเทพฯ :

กรมอุตุนิยมิวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, ๒๕๖๒.

คณะผู้จัดทำ

๑. นางอังคณา วงษ์ประเสริฐ
ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร
ประธานคณะผู้จัดทำ
๒. นายปรภากร พันธุ์เสนา
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ
กองสื่อสารโทรคมนาคม
สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
คณะผู้จัดทำ
๓. นายปฎิภาณ ชัยลังกา
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองสื่อสารโทรคมนาคม
สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
คณะผู้จัดทำ

ภาคผนวก

- คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๑๗/๒๕๖๒ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๑๘/๒๕๖๒ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในภาวะวิกฤติ
- คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๘๑/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๖๒/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- แผนเผชิญเหตุในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คำสั่ง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ที่ ๑๗ / ๒๕๖๒

เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง ประเด็นที่ ๔.๓.๓ กำหนดให้มีการพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ โดยแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐ -๒๕๖๔) และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการสื่อสารกลางของประเทศ ทั้งระบบการสื่อสารหลักและสื่อสารสำรอง ในกรณีประเทศเกิดวิกฤตการณ์ เพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์อย่างทันทั่วทั้งที่ และแผนเตรียมพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พร้อมทั้งจัดให้มีการติดต่อสื่อสารเพื่อการเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่ภาวะปกติ

เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมและบริหารจัดการด้านการสื่อสารรองรับสถานการณ์สาธารณภัยและเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ทันเวลา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงเห็นสมควรจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ผู้อำนวยการ
๑.๒. นาวาอากาศเอกสมศักดิ์ ขาวสุวรรณ์ รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	รองผู้อำนวยการ
๑.๓. นายขจิต สุขุม ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	รองผู้อำนวยการ
๑.๔. ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร	รองผู้อำนวยการ
๑.๕. ผู้แทน สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๖. ผู้แทนกรมอุตุนิยมวิทยา	คณะทำงาน
๑.๗. ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ	คณะทำงาน

/๑.๘. ผู้แทน...

๑.๘. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๙. ผู้แทนสมาคมนักวิทยาศาสตร์ VRA	คณะทำงาน
๑.๑๐. ผู้แทน บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	คณะทำงาน
๑.๑๑. ผู้แทน บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	คณะทำงาน
๑.๑๒. ผู้แทน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	คณะทำงาน
๑.๑๓. ผู้แทน สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	คณะทำงาน
๑.๑๔. ผู้แทน สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	คณะทำงาน
๑.๑๕. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะทำงาน
๑.๑๖. ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะทำงาน
๑.๑๗. ผู้แทนกองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะทำงาน
๑.๑๘. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	เลขานุการ คณะทำงานร่วม
๑.๑๙. ผู้อำนวยการกองสื่อสารโทรคมนาคม สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	เลขานุการ คณะทำงานร่วม

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑. จัดทำแผนปฏิบัติการ ระเบียบปฏิบัติประจำ ในการวางระบบสื่อสารโทรคมนาคมเพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ

๒.๒. กำหนดรูปแบบ มาตรการ แนวทางการวางระบบสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อออกประกาศ

๒.๓. วางระบบสื่อสารโทรคมนาคมเพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ระหว่างส่วนบัญชาการเหตุการณ์กับส่วนเผชิญเหตุ

๒.๔. เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการและรายงานการดำเนินงานให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๒.๕. จัดทำศูนย์ข้อมูล สรุปลงภาวการณ์ ระบบสื่อสารโทรคมนาคมในพื้นที่เหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ

๒.๖. รายงานผลการดำเนินงานและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อพิจารณากำหนดแนวทางหรือมาตรการเกี่ยวข้อง

๒.๗. ปฏิบัติงานตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย ในภัยระดับ ๑ และ ระดับ ๒

๒.๘. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มอบหมาย

๒.๙. ให้ผู้อำนวยการฯ หรือรองผู้อำนวยการฯ มีอำนาจ

๑) บริหารงานบุคคล โดยสามารถสั่งให้ข้าราชการไปปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ ที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ มอบหมาย

๒) อนุมัติให้ข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานร่วมปฏิบัติที่ปฏิบัติหน้าที่ในทุก ภารกิจได้รับค่าตอบแทนปฏิบัติงานนอกเวลาเวลาราชการ หรือเดินทางไปราชการได้ โดยให้แต่ละหน่วยงานเบิกจ่าย งบประมาณจากต้นสังกัด

๓) แต่งตั้งคณะทำงานเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นางสาวอัจฉรินทร์ พัฒนพันธ์ชัย)

ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

คำสั่ง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ที่ ๑๖ / ๒๕๖๒

เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาวะวิกฤต

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง ประเด็นที่ ๔.๓.๓ กำหนดให้มีการพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ โดยแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐ -๒๕๖๔) และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการสื่อสารกลางของประเทศ ทั้งระบบการสื่อสารหลักและสื่อสารสำรอง ในกรณีประเทศเกิดวิกฤตการณ์ เพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์อย่างทันท่วงที และแผนเตรียมพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พร้อมทั้งจัดให้มีการติดต่อสื่อสารเพื่อการเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่ภาวะปกติ

เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมและบริหารจัดการด้านการสื่อสารรองรับสถานการณ์สาธารณภัยและเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ทันเวลา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงเห็นสมควรจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านการสื่อสารในภาวะวิกฤต โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ผู้อำนวยการ
๑.๒. นาวาอากาศเอกสมศักดิ์ ขาวสุวรรณ์ รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	รองผู้อำนวยการ
๑.๓. นายขจิต สุขุม ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	รองผู้อำนวยการ
๑.๔. รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	รองผู้อำนวยการ
๑.๕. ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร	รองผู้อำนวยการ
๑.๖. ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๗. ผู้แทนกระทรวงกลาโหม	คณะทำงาน
๑.๘. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงาน
๑.๙. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	คณะทำงาน
๑.๑๐. ผู้แทนกระทรวงคมนาคม	คณะทำงาน
๑.๑๑. ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	คณะทำงาน

๑.๑๒. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๑.๑๓. ผู้แทนกรมการสรรพกำลังกลาโหม	คณะกรรมการ
๑.๑๔. ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะกรรมการ
๑.๑๕. ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	คณะกรรมการ
๑.๑๖. อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา	คณะกรรมการ
๑.๑๗. ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๑.๑๘. เลขาธิการคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๑.๑๙. นายกษมาคมนักวิทยาศาสตร์ VRA	คณะกรรมการ
๑.๒๐. กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
๑.๒๑. กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
๑.๒๒. กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	คณะกรรมการ
๑.๒๓. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	คณะกรรมการ
๑.๒๔. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	คณะกรรมการ
๑.๒๕. ผู้แทน บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
๑.๒๖. ผู้แทน บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
๑.๒๗. ผู้แทน บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
๑.๒๘. ผู้แทน บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
๑.๒๙. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะกรรมการ
๑.๓๐. ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะกรรมการ
๑.๓๑. ผู้แทนกองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะกรรมการ
๑.๓๒. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	เลขานุการ คณะกรรมการร่วม
๑.๓๓. ผู้อำนวยการกองสื่อสารโทรคมนาคม สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	เลขานุการ คณะกรรมการร่วม

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑. จัดทำแผนปฏิบัติการ ระเบียบปฏิบัติประจำ ในการวางระบบสื่อสารโทรคมนาคมเพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ

๒.๒. กำหนดรูปแบบ มาตรการ แนวทางการวางระบบสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อออกประกาศ

๒.๓. วางระบบสื่อสารโทรคมนาคมเพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ระหว่างส่วนบัญชาการเหตุการณ์กับส่วนเผชิญเหตุ

๒.๔. เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการและรายงานการดำเนินงานให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๒.๕. จัดทำศูนย์ข้อมูล สรุปลงการณ าระบบสื่อสารโทรคมนาคมในพื้นที่เหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ

๒.๖. รายงานผลการดำเนินงานและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อพิจารณากำหนดแนวทางหรือมาตรการเกี่ยวข้อง

๒.๗. ปฏิบัติงานตั้งแต่ภัยระดับ ๓ และ ระดับ ๔ หรือผู้อำนวยการสั่งการให้เปิดศูนย์ปฏิบัติการ

๒.๘. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มอบหมาย

๒.๙. ให้ผู้อำนวยการฯ หรือรองผู้อำนวยการฯ มีอำนาจ

๑) บริหารงานบุคคล โดยสามารถสั่งให้ข้าราชการไปปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ มอบหมาย

๒) อนุมัติให้ข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานร่วมปฏิบัติ ได้รับค่าตอบแทนปฏิบัติงานนอกเวลาเวลาราชการ หรือเดินทางไปราชการได้ โดยให้แต่ละหน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณจากต้นสังกัด

๓) แต่งตั้งคณะทำงานได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นางสาวอัจฉรินทร์ พัฒนพันธ์ชัย)

ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

คำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ที่ ๘๑ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ตามที่ได้มีการประชุมผู้บริหารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน มีมติให้ขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง เพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน และรายงานผลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ให้ผู้บริหารทราบได้ทันเวลาต่อสถานการณ์

เพื่อให้การบริหารจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ที่ปรึกษา
๑.๒	ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ประธานกรรมการ
๑.๓	รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมทุกท่าน	กรรมการ
๑.๔	ผู้ตรวจราชการกระทรวงทุกท่าน	กรรมการ
๑.๕	ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร	กรรมการ
๑.๖	อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา	กรรมการ
๑.๗	ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๘	เลขาธิการคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๙	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการ
๑.๑๐	กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	กรรมการ
๑.๑๑	กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	กรรมการ
๑.๑๒	กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	กรรมการ
๑.๑๓	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	กรรมการ
๑.๑๔	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	กรรมการ
๑.๑๕	ผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี	กรรมการ
๑.๑๖	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการ

๑.๑๗	ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการและ เลขานุการร่วม
๑.๑๘	ผู้อำนวยการกองสื่อสารโทรคมนาคม สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการและ เลขานุการร่วม
๑.๑๙	ผู้อำนวยการกลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๐	ผู้แทนกองสื่อสารโทรคมนาคม สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ พิจารณา เสนอแนะ ให้นโยบายให้คำปรึกษา เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินการด้านดิจิทัลรองรับความมั่นคงและการปฏิบัติการด้านข่าวสาร

๒.๒ กำกับและสั่งการศูนย์ปฏิบัติการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม

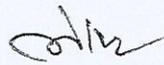
๒.๓ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินการด้านดิจิทัลรองรับความมั่นคงและการปฏิบัติการด้านข่าวสาร

๒.๔ สามารถเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้าร่วมการขับเคลื่อนการดำเนินการส่งเสริมและ สนับสนุนการดำเนินการด้านดิจิทัลรองรับความมั่นคงและการปฏิบัติการด้านข่าวสาร

๒.๕ แต่งตั้งคณะทำงานได้ตามความจำเป็น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

คำสั่ง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ที่ ๑๒ / ๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ตามที่ได้มีการประชุมผู้บริหารกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน มีมติให้ ขยับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง เพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน และรายงานผลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ให้ผู้บริหารทราบได้ทันเวลาต่อสถานการณ์

เพื่อให้การบริหารจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ด้านติดตามสถานการณ์

๑.๑ องค์ประกอบ

(๑) รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานคณะกรรมการ
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ ๑
(๓) ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ ๒
(๔) ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ	คณะกรรมการ
(๕) ผู้แทนกรมอุดมศึกษา	คณะกรรมการ
(๖) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะกรรมการ
(๗) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	คณะกรรมการ
(๘) ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	คณะกรรมการ
(๙) ผู้แทน บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
(๑๐) ผู้แทน บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
(๑๑) ผู้แทน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	คณะกรรมการ
(๑๒) ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	คณะกรรมการ

(๑๓) ผู้อำนวยการกองกลาง	คณะทำงาน
(๑๔) ผู้อำนวยการกองพยากรณ์อากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา	คณะทำงานและ เลขานุการร่วม
(๑๕) นายปรภากร พันธุ์เสนา นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ	คณะทำงานและ เลขานุการร่วม
(๑๖) นางสาวนิศนาถ วงศ์ปรีชา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๗) นางสาวพัชราภรณ์ ลีชนะรุ่ง นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๒ อำนาจหน้าที่

- (๑) วิเคราะห์ และติดตามสถานการณ์ การดำเนินการ และให้คำแนะนำแนวทางการ
แก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ
- (๒) วิเคราะห์ ประเมินผล ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อ
ประกอบการพิจารณาของผู้บริหาร
- (๓) ทำหน้าที่ประสานงานกับศูนย์ปฏิบัติการ ระดับกระทรวง และระดับจังหวัด เพื่อ
รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ และรายงานสถานการณ์ต่อผู้บริหาร และส่วนปฏิบัติการ
ข่าวสาร
- (๔) ติดตามสถานการณ์ และผลการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรายงานผลตาม
แผนปฏิบัติการ แผนด้านความมั่นคง
- (๕) พัฒนาระบบ รูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการติดตามสถานการณ์ ประเมินผล
ปฏิบัติงานที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
- (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. ด้านปฏิบัติการข่าวสาร

๒.๑ องค์กรประกอบ

(๑) รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานคณะทำงาน
(๒) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	รองประธานคณะทำงาน
(๓) ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ	คณะทำงาน
(๔) ผู้แทนกรมอุตุนิยมวิทยา	คณะทำงาน
(๕) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะทำงาน
(๖) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	คณะทำงาน
(๗) ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	คณะทำงาน
(๘) ผู้แทน บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	คณะทำงาน

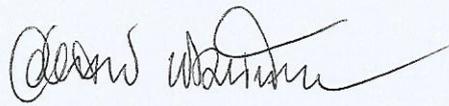
(๙) ผู้แทน บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	คณะทำงาน
(๑๐) ผู้แทน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	คณะทำงาน
(๑๑) ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะทำงานและ เลขานุการ
(๑๒) ผู้อำนวยการกลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๓) นางสาวขวัญจิต จินดานุรักษ์ นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒ อำนาจหน้าที่

- (๑) ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข่าวสาร เนื้อหา และข้อเท็จจริง พร้อมทั้งเป็น ศูนย์กลางในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ รongรับภัยด้านความมั่นคง
- (๒) กำหนดแนวทาง และประสานการปฏิบัติ ในการรวบรวม ประมวลผล บูรณาการ ข้อมูลข่าวสาร และบริหารจัดการข้อมูลในกระบวนการทำงาน เพื่อสนับสนุนการ ปฏิบัติการในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือในภาวะวิกฤติ
- (๓) กำหนดแนวทาง กำหนดรูปแบบ จัดทำและรวบรวมข้อมูลเสนอผู้บริหาร และ สื่อสารมวลชน
- (๔) ผลิตสื่อสำหรับการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ และเผยแพร่ข่าวสารต่อสื่อมวลชนทุก ประเภท
- (๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างภาพลักษณ์ รวมถึงเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางราชการ
- (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

(นางสาวอัจฉรินทร์ พัฒนพันธ์ชัย)
ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

แผนเผชิญเหตุในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรณีพายุ ปาบึก

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อให้มีระบบงานที่รองรับในการปฏิบัติการได้ทันทีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือเกิดภัยพิบัติได้อย่างชัดเจน ทราบถึงขั้นตอน วิธีการที่ต้องปฏิบัติ

๑.๒ เพื่อให้มีทีมงานติดตามเฝ้าระวังเหตุการณ์จากภัยที่มีผลกระทบต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการแจ้งเตือนภัยที่ทันต่อเหตุการณ์

๑.๓ เพื่อให้สามารถประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมรวดเร็ว

๑.๔ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และป้องกันความสับสนระหว่างหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ประสบภัย

๒. ขอบเขตงาน

๒.๑ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่แจ้งเตือนภัยด้านต่าง ๆ และเตรียมการด้านการสื่อสารร่วมกับ บมจ. ทีโอที และ บมจ. กสท โทรคมนาคม ให้ทราบถึงการปฏิบัติงานในขั้นตอนการปฏิบัติการ ป้องกันระบบสื่อสารล่ม ให้มีระบบสำรองหรือระบบพิเศษในการแก้ไขสถานการณ์

๒.๒ ประสานเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือ

๒.๓ ติดตามตรวจสอบความเสียหายของหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๓. ขั้นตอนการปฏิบัติ

๓.๑ เมื่อต้องมีเหตุการณ์ภัยที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดภัยที่รุนแรง ให้แจ้งผู้บริหารกระทรวงทราบโดยทันที พร้อมแจ้งหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทราบ

๓.๒ ประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของภัย ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

สาธารณภัย แบ่งเป็น ๔ ระดับ ได้แก่:

- ๑) สาธารณภัยขนาดเล็ก
- ๒) สาธารณภัยขนาดกลาง
- ๓) สาธารณภัยขนาดใหญ่
- ๔) สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง

โดยการยกระดับการจัดการสาธารณภัย มีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

๑) พื้นที่ มีการกระทบเศรษฐกิจ ธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ปศุสัตว์ ทรัพยากรธรรมชาติ ที่อยู่อาศัย

๒) ประชากร มีผลกระทบทำให้มี ผู้บาดเจ็บ เสียชีวิต ผู้อพยพ ผู้ได้รับผลกระทบ

๓) ความซับซ้อน มีมากน้อยเพียงใดในเรื่องของ ความรุนแรง เทคนิคความรู้ ความเสียหาย โครงสร้างพื้นฐาน การขยายตัว แนวโน้มเหตุการณ์

๔) ศักยภาพ มีเพียงพอหรือไม่ในเรื่องของ ทรัพยากร สิ่งอุปกรณ์ งบประมาณ

จากการประเมินเบื้องต้นผลกระทบที่เกิดจากพายุ ปาบึก จะกระทบในพื้นที่ ๑๔ จังหวัดภาคใต้ และ จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดเพชรบุรี มีผลกระทบในเชิงพื้นที่และเศรษฐกิจมาก ต้องมีการอพยพประชากรตามริม

ฝั่งทะเลอ่าวไทยเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากการเตรียมพร้อมรับมือของจังหวัดทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระดับของแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงจัดระดับได้เป็นระดับที่ ๒ และเนื่องจากบทเรียนพายุโซนร้อนแฮเรียต (Harriet 62xx) ซึ่งก่อตัวเป็นดีเปรสชันฝนทะเลจีนใต้ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๕ ที่ขึ้นฝั่งที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผู้เสียชีวิต ๙๓๕ คน สูญหาย ๑๙๔ คน บ้านเรือนพังทลายกว่า ๕ หมื่นหลังคาเรือน พระเจ้าอยู่หัว อดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี องค์อัครราชทูตไทยในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา ทรงมีพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ พลเรือเอก ชาติชาย ศรีวรขาน องคมนตรี เป็นผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในนามของศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้นเพื่อติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด ร่วมกับหน่วยงานภายใต้สังกัดที่สำคัญได้แก่ กรมอุตุนิยมวิทยา บมจ. ทีโอที บมจ. กสท โทรคมนาคม บจ. ไปรษณีย์ไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น

๓.๒ แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดมเจ้าหน้าที่เข้าปฏิบัติงานในศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ครอบคลุมหน่วยงานทั้งหมด รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุการณ์ เพื่อการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเจ้าหน้าที่มาร่วมปฏิบัติการในศูนย์ปฏิบัติการหรือเชื่อมโยงศูนย์ปฏิบัติการระหว่างกัน

๓.๓ แจ้งเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนให้ทราบ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ โดยการแจ้งเตือนของกรมอุตุนิยมวิทยา และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ประสานข่าวสารไปยังหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเป็นการแจ้งเตือนหน่วยงานต่าง ๆ เตรียมความพร้อมในการปฏิบัติเมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤต หรือฉุกเฉิน

๓.๔ แจ้งข้อมูลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเป็นการประสานงานให้ข้อมูล โดยใช้ระบบการแบ่งปันข้อมูล

๓.๕ ให้ระบบวิทยุสื่อสารกลางในการประสานงาน โดยประสานงานกับหน่วยต่าง ๆ

๑) กำหนดให้เริ่มการปฏิบัติงานอย่างเข้มข้นในศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒) ประสานกับ บมจ. ทีโอที สนับสนุนระบบโทรศัพท์ โทรสาร ในพื้นที่ที่ได้รับการร้องขอ พร้อมระบบการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง พร้อมหน่วยเคลื่อนที่เพื่อเข้าเสริมในพื้นที่ประสบภัย/จุดอพยพและเตรียมเปิดเครือข่ายวิทยุความถี่กลางในพื้นที่ที่ประสบภัย โดยใช้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ และจัดรถสื่อสารดาวเทียมเคลื่อนที่เพื่อลงไปยังพื้นที่ประสบภัยหรือพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเตรียมการในการติดตั้งหรือกู้คืนให้ระบบสื่อสารให้สามารถกลับมาใช้งานได้โดยเร็ว

๓) ประสานกับ บมจ. กสท โทรคมนาคม ในเรื่องการประชุมทางไกล CAT Conference เพื่อเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครั้งนี้มี การเชื่อมกับกรมอุตุนิยมวิทยา) การให้บริการระบบการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง พร้อมหน่วยเคลื่อนที่เพื่อเข้าเสริมในพื้นที่ประสบภัย/จุดอพยพ การให้บริการวิทยุสื่อสารในระบบดิจิทัล (DTRS) เพื่อส่งเครื่องให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการประสานงาน (ครั้งนี้ได้ส่งมอบวิทยุสื่อสารในระบบดิจิทัล (DTRS) ให้สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ๑๔ จังหวัดภาคใต้ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดเพชรบุรี เพื่อใช้ในการประสานข่าวสารระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ)

๔) ประสานเครือข่ายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเตรียมการรองรับภัยที่อาจเกิดขึ้น

๕) ประสานกับ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ให้ช่วยตรวจสอบข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้น และให้การสนับสนุนในการอพยพประชาชนหรือขนของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๖) จัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบข่าวสารต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงก่อนส่งนำเสนอ

๗) จัดเจ้าหน้าที่ระดับที่สามารถรับผิดชอบในการกลั่นกรองข่าวที่ได้รับแจ้ง และพิจารณาว่าจะต้องรายงานให้ใครทราบเหตุการณ์

๘) เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบระบบสื่อสารทั้งหมดให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

๙) จัดทำหลักฐานเอกสารในการยืมเครื่องมือและอุปกรณ์ ให้มีผู้รับผิดชอบ มีหลักฐานในการยืมหรือส่งมอบให้ชัดเจน พร้อมทั้งมีหมายเลขโทรศัพท์สำหรับประสานงาน

๑๐) ประสานหน่วยงานเจ้าของทรัพยากรให้มีการจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ พร้อมใช้งานได้ที่ทันที

๑๑) จัดแผนที่ในบริเวณที่เกี่ยวข้องข้องกับสถานการณ์ภัย เพื่อใช้ประกอบวางแผนหรือใช้ศึกษาเส้นทางการเดินทาง

๑๒) ในกรณีที่ต้องการมีการถ่ายทอดสด หรือ การประชุมทางไกล ให้สามารถดำเนินการได้ทันทีเมื่อมีการร้องขอ

๑๓) ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ สํารวจจัดเก็บข้อมูลความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวมทั้งมีการประเมินผลกระทบกับประชาชน เศรษฐกิจ อาชีพ ในพื้นที่ในแต่ละจังหวัด

๑๔) ประสาน กสทช. เพื่อรายงานความเสียหายและการสนับสนุนของผู้ให้บริการภาคเอกชน

